

LETO XXII. Štev. 226

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZAN-
OSTI Z »BORBO«RAZLIKE V MNENJIH
med Washingtonom in njegovima partnerjema

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

New York, 24. sept. Tisto, kar so že zdavnaj pričakovali, se je zgodilo z nepričakovano naglico. Velika Britanija in Francija sta namreč sklenili predložiti suezski spor Varnostnemu svetu OZN, toda ne pred prihodnjim tednom. Nekaj ur po dogovoru predstavnikov obeh zahodnih dežel s predsednikom Varnostnega sveta, ki naj bi se sestal v sredo, je ameriški zunanji minister Dulles sporočil, da bi bila ta poteza, vsaj kar se tiče ZDA, storjena prezgodaj. V televizijskem programu je sporočil, da bi bila debata o smislu suezskega spora brez pomena, dokler ni konstituirano združenje uporabnikov prekopa. Rekel je tudi, da bodo v sredo bržčas govorili najprej o dnevnem redu, začetek prave debata o sporu pa odgoditi, tako da bi se začela po 1. oktobru. To je namreč rok, določen za ustanovitev londonske agencije dežel, ki uporabljajo Suezski prekop.

Reagirane Egipta in vrste drugih članic OZN na angleško-francosko zahtevo je v glavnem v tem, da bi morali suezski spor že zdavnaj predložiti svetovnemu forumu. Istočasno vidijo te dežele v naglici Londona in Pariza nadaljevanje težnj, proti katerim se je ameriško zunanje ministrstvo od začetka suezskega spora borilo že na dveh konferencah. Angleški ministrski predsednik Eden se je postavil na stališče, da je treba Suez obdržati po vsi sili, Dulles pa je večkrat poudaril, da je »slehera alternativa boljše od vojne«.

V luči teh razlik utegnejo biti bližnje seje Varnostnega sveta zelo živahne in Zahod bo najbrž nastopil s koščljivimi spletkami. Pineau in Selwyn Lloyd bosta nemara vztrajala na tem, da bi se naglo odločili za mednarodno kontrolo Suezskega prekopa, vtem ko bodo ZDA, čeprav se formalno pridružujejo tej formuli, zahtevale izhod iz sedanjega položaja v duhu sinočnjih Dullesovih izjav: »da smo opustili prejšnje zahteve in da smo zdaj pripravljeno privoliti v manjše. Če pa ni moč najti trajnega izhoda, tedaj se bomo zadovoljili vsaj z začasnim.« Dulles se je skliceval na določbe ustanovne listine OZN o dolžnostih držav, da skušajo poravnati svoje spore najprej po miroljubni poti. Pripomnil pa je, da se bosta Velika Britanija in Francija najbrž sklicevali na čl. 40, ki govori o nevarnosti za mir. Proti pričakovanju angleških in francoskih krogov v Washingtonu

ameriški državnik ni odklonil možnosti, da bi se Varnostni svet sporazumel o izhodu iz sedanjega položaja. Sovjetski veto ni nujen, je menil Dulles, ker vse kaže, da bomo našli ureditev, ki bo ustrezala nam in Egiptu. Na koncu je dejal, da lahko Zahod obnovi dobre odnose z arabskim svetom, zlasti z Egiptom. To pa zahteva po njegovem mnenju nekaj več, kakor samo besedno poročilo Egipta, da bo spoštoval svoje mednarodne obveznosti o nemotenosti plovbi po Suezskem prekoku.

Diplomati so zadnje dni skrbno spremljali vrsto optimističnih not v stališču ZDA do suezske krize. Prva je bila sklep, da bodo desetim ameriškim pilotom dali potne liste za pot v Egipt, kamor jih je povabila egiptovska vlada. Nadaljnji bodrilni razlog

je bilo zanje dejstvo, da Washington pri vsem dolžnem razumevanju koristi svojih zaveznikov ni hotel zagotoviti jim svoje solidarnosti prek določene meje in dopustili začetka požara, kategera posledice bi bile nedogledne. V OZN opozarjajo kot na dobro znamenje tudi na to, da ZDA, sodeč po Dullesovih izjavah, niso šle tako daleč, da bi razmišljale, kaj bi bilo treba ukreniti, če v Varnostnem svetu ne bi dosegli sporazuma. V diplomatskem slogu je to pomenilo, da ne pričakujejo neuspeha, čeprav bi morali prenesti debato na enajsto zasedanje Generalne skupščine.

Za mizo Varnostnega sveta bodo, vsaj v začetku, sedeli zunanji ministri treh zahodnih dežel, najbrž pa tudi Sovjetske zveze in morda še nekaterih drugih članic.

J. Lepi

Menonova misija v Londonu

Ali naj nagla odločitev Britanije in Francije za posredovanje Varnostnega sveta OZN diplomatsko onemogoči neposredna pogajanja z Egiptom

London, 24. sept. (Tanjug). Indijski minister Krišna Menon, ki je v soboto prispel v London iz Kaira, kjer je s predsednikom Naserjem štiri dni obravnaval suezsko vprašanje, se je sestal danes z zunanjim ministrom Selwynom Lloydom. Niti z angleške niti z indijske strani niso objavili nikakih podrobnosti o tej izmenjavi mnenj. Krišna Menon, ki mu pripisujejo tu vlogo posredovalca v suezskem sporu, je po prihodu v London izjavil, da je pričrčan, da je moč suezsko vprašanje urediti na miroljuben način. Sestal se bo tudi z ministrskim predsednikom Edenom.

Takoj po Menonovem prihodu se je zaradi naglega sklepa Velike Britanije in Francije, da se bosta obrnili na Varnostni svet, preneslo središče pozornosti na sedež OZN. Tako so zamudili možnost, da bi začeli neposredne razgovore med Egiptom in deželami, zainteresiranimi na plovbi po Suezskem prekoku, še preden bo spor predložen OZN. Več vlad na drugi londonski konferenci pa se je zavezalo prav za ta pogajanja.

Tu sodijo, da bo Menonovo poslanstvo v Londonu kljub temu zelo koristno. Odločilne razprave v Varnostnem svetu se bodo začele šele prihodnji teden. Dotlej pa čaka angleško diplomacijo ob širen program. Eden in Selwyn

Lloyd bosta imela v sredo in četrtek v Parizu razgovore s francosko vlado. Medtem se bodo nadaljevala posvetovanja Foreign Officea z ostalimi 17 deželami, ki so se udeležile londonske konference. V ponedeljek pa naj bi na konferenci veleposlanikov formalno ustanovili »združenje uporabnikov Suezskega prekopa«.

Selwyn Lloyd bo najbrž v začetku prihodnjega tedna odpotoval z letalom v New York, kjer bo Varnostnemu svetu skupaj s Pineaujem razložil suezski spor. V Londonu menijo, da bi utegnili navzočnost egiptovskega zuna-

Odkodnina za zlorabe
nad našimi ljudmi
v nacističnih taboriščih

Beograd, 24. sept. — Zahodnonemška vlada je izrazila pripravljenost, da bi v soglasju s priporočili Generalne skupščine OZN priznala pravico do odkodnine tistim jugoslovanskim državljanom, na katerih so za druge svetovne vojne v nacističnih taboriščih delali medicinske poskuse na živem telesu in zaradi tega še danes trpijo posledice.

Pričakujejo, da bo v prvi polovici oktobra prispela v Beograd delegacija zahodnonemške vlade, v kateri bodo diplomatski uslužbenci in zdravniki, ki se bodo pogajali z jugoslovanskimi predstavniki ter bodo preiskali prizadete ljudi.

Med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo so se začela že pred dvema letoma pogajanja o tem vprašanju, vendar so jih iz tehničnih razlogov prekinili.

Dokumente prizadetih Jugoslovancev so že zbrali.

Obisk v Kopru

Nikita Hruščev in predsednik Tito sta bila včeraj tudi na Socerbu

Koper, 24. sept. Prvi sekretar KP SZ in član prezidija Vrhovnega sovjeta Nikita Hruščev ter predsednik republike Josip Broz Tito sta danes popoldne obiskala Koper in bližnji Socerb. V pristanišče sta z Brionov prispela malo po 14. uri na vojni motorni jahti »Jadranski«, ki sta jo spremljali dve patrolni ladji naše vojne mornarice. Na potniškem pomolu ju je pozdravil podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj. K sprejemu so prišli še člani Izvršnega sveta Niko Silih in

Socerbu. Tudi ob vsej poti proti Socerbu in nazaj so ljudje pozdravljali visoka gosta. Na Socerbu sta si državnik z zanimanjem ogledala razvaline starodavnega gradu. Državniškima gostoma in njunemu spremstvu so v bližnji gostilni priredili prigrizek.

Med potjo nazaj proti Koperu se je predsednik Tito zanimal za delovanje naše najstarejše kmečke delovne zadruge v bližnji Gabrovici, ki so jo pogoreli ustanovili že pred dvajsetimi leti in ji je leta 1949 maršal Tito podaril

Prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev in predsednik Tito včeraj v Kopru

Tone Bole, državni sekretar za notranje zadeve Mitja Ribičič ter sekretar kopskega OK ZKS Albert Jakopič in predsednik OLO Albin Dujc, ki je visoka gosta spremljal na Socerbu in nazaj proti Koperu.

Vest o obisku visokih gostov se je izredno hitro razširila po vsem Koperu in kakih tisoč ljudi se je nemudoma zbralo ob obali. Ljudje so navdušeno vzklicali in ploskali državnika in se potem zvrstili v gost spalir, skozi kategera je zavozila kolona avtomobilov na poti okrog mesta proti

domač kamion. Tik pred mestom sta se državnik ustavila pred veliko kletjo podjetja »Vino-Koper« in si jo ogledala. V kleti so jima ponudili na pokušno izbrana istrska vina.

Okrog 16.45 sta se sekretar Hruščev in predsednik Tito med novim navdušenjem in ploskanjem še večje množice vrnila na pristaniški pomol in se vkrcala na »Jadranski«, ki je ob 17 znova v spremstvu obeh patrolnih ladij odplula nazaj proti Brionom.

Vj. K.

Francoske »sankcije«

proti Egiptu izgublja tla celo med francoskimi zagovorniki Molletove suezske politike

Pariz, 24. sept. (Tanjug). Danes se je tu razširila vest, da bo francoska vlada zahtevala od članic OZN zaradi neurejenega suezskega vprašanja »gospodarske sankcije« proti Egiptu. V vladnih krogih zatrjujejo, da namerava francoski zunanji minister Pineau prihodnji teden odpotovati v New York, da bi osebno sodeloval v debati Varnostnega sveta in nastopil s to zahtevo, hkrati pa zahteval »obsodbo Egipta«.

Politični krogi v Parizu, ki so od prvega trenutka suezskega spora stali na strani vlade, zdaj odobravorajo tudi ta sklep Molletove vlade, hkrati pa izražajo dvome o možnosti, »da bi bili francoski cilji naglo in lahko dosegljivi«.

Več časnikov, med njimi zlasti »Combat«, celo meni, da »je Francija hudo zakasnila s sklepom, da se bo pritožila na Varnostni svet«. »Procedura v OZN je prepočasna«, pravi list, »in pomirjenje, ki počasi prerašča dosedanjo vzemirjenost, ne koristi francoskim težnjam po »drastičnih sankcijah«. Po mnenju časnika ima najnovejši ukrep Francije, ki se mu je pridružila tudi Velika Britanija, »pomen samo, če hočejo s tem res začeti pogajanja z Egiptom«.

V Parizu poudarjajo, da bo francoska vlada podoben »načrt akcije« sestavila šele med obiskom ministrskega predsednika Edena in notranjega ministra Lloyda, ki prispeta v Pariz v sredo ali četrtek.

Nehru za obravnavanje
suezskega spora v OZN

New Delhi, 24. sept. (Tanjug). Džavaharlal Nehru je davi z letalom odpotoval v Riad. Na letališču so ga ustavili novinarji. Na njihova vprašanja je izjavil, da je predložitev suezskega vprašanja OZN »dober ukrep«. Pripomnil pa je, da ni nikjer rečeno, da bi morale razprave v Varnostnem svetu »ustaviti druga pogajanja«. Na vprašanje, ali je Varnostni svet pravi forum za obravnavanje tega vprašanja, ker v njem Indija ni zastopana, Kitajsko pa predstavlja Tajvan, je odgovoril, da je »pravi vsak forum, ki doseže uspehe«.

Potem je Nehru dejal, da je zdaj »bolj kakor kdajkoli potrebno, da razumemo nagibe arabskega sveta«. Na vprašanje, ali se bo morda sestal z Naserjem, je odgovoril, da ne ve, ali se egiptovski državnik še mudi v Arabiji. Na koncu je izjavil, da med Indijo in Arabijo ni nobenih spornih vprašanj, »a pa bodo v Riadu obravnavali mednarodna vprašanja na splošno«.

Intervencija Varnostnega sveta
za Britanijo in Francijo izhod v sili?

Kairo, 24. sept. (Tanjug). Zunanji minister Mahmud Favzi odpotoval jutri v New York, kjer bo zastopal Egipt na zasedanju Varnostnega sveta OZN, na katerem bodo obravnavali suezski spor. Sklep o njegovem potovanju so sprejeli takoj potem, ko sta Francija in Velika Britanija zahtevali, naj se Varnostni svet sestane še te dni.

Zadnje dni so bili v Kairu splošno prepričani, da pride spor pred OZN, niso pa pričakovali, da bosta zahodni deželi predložili vprašanje Varnostnemu svetu, preden bo ustanovljeno »združenje uporabnikov« ali preden bi na kak način poskusili začeti predhodne razgovore z Egiptom, kakor je bilo napovedano. Zato je vzbudil ta sklep začudenje, mislijo pa, da se bo glavna debata začela okrog 1. oktobra, ko naj bi ustanovili združenje. Vprašanje razlogov tega francoskega in angleškega ukrepa vzbuja pozornost političnih krogov, ker menijo, da sta se obe deželi odločili zanj zaradi omahovanja več držav iz skupine 18 dežel, ko so v Londonu sprejemali predlog o ustanovitvi združenja.

Kairski tisk, ki obširno poroča o tem, za zdaj brez izbrnejših komentarjev, je prepričan, da je bil ta sklep sprejet v Parizu, ker ni dosti upanja, da bi prišlo do ustanovitve združenja uporabnikov Suezskega pre-

kopa. »Al Akbar« opozarja na to, da je bil splošen namen zahodnih držav, da bi prišlo suezsko vprašanje pred OZN šele potem, ko se bi skušalo napovedano združenje pogajati z Egiptom. Časnik meni, da ima ukrep dva vzroka: mnogi pomisleki dežel glede združenja in prepričanje, da združenje ne bi bilo uspešno sredstvo za neposredna pogajanja. »Al Akbar« načena tudi vprašanje, ali so ta ukrep pripravili v sodelovanju z ZDA, ki so zmerom izjavljale, da se je treba na OZN obrniti šele, če se

ne bi mogla začeti neposredna pogajanja z Egiptom.

»Al Ahran« pa vidi v apeliranju na OZN predhodni ukrep za še močnejši gospodarski in politični pritisk na Egipt. »Egipetienne Gazette« pravi, da je apeliranje na svetovno organizacijo zmerom dobrodošlo, opozarja pa, da sta se obe zahodni deželi spet zatekli k netočnostim, ko trdita v pismu, naslovljenem na Varnostni svet, da je napravila nacionalizacija konec mednarodnemu sistemu na Suezskem prekoku.

Delegacija finskih invalidov je sinoči prispela v Ljubljano. Na postaji jo je sprejel sekretar Glavnega odbora ZVVI Rudolf Srimšek. Finski gostje potujejo danes dalje v Beograd

Naši poslanci v ČSR

Včeraj je bila naša parlamentarna delegacija na seji skupščine prisrčno pozdravljena — »Naš obisk je bil koristen za obe strani«, je izjavil vodja delegacije Miha Marinko

Praga, 24. sept. (Tanjug). Na današnjem zasedanju češkoslovaške ljudske skupščine, na katerem so sprejeli zakon o skrajšanju delovnega tedna od 48 do 46 ur, je bila navzoča tudi jugoslovanska parlamentarna delegacija. Ko je predsednik češkoslovaške ljudske skupščine Zdenek Fierlinger pozdravil jugoslovanske goste, so poslanci vstali s sedežev in dolgo ploskali.

Vodja jugoslovanske parlamentarne delegacije Miha Marinko je danes na tiskovni konferenci, ki je bila v Pragi na pobudo Zveze češkoslovaških novinarjev, izjavil, da je doživel jugoslovanska delegacija v Češkoslovaški prisrčen in prijateljski sprejem in da so jim nudili vse možnosti, da bi se seznanila z najvažnejšimi vprašanji gospodarskega in političnega življenja dežele.

»Prvo, kar je treba poudariti, in to je naš najboljši vtis,« je rekel dalje Miha Marinko, »so ljubezen in bratska čustva češkoslovaških narodov do narodov Jugoslavije ter zanimanje za njho-

vo socialistično deželo. Ni potreba posebej poudarjati, da gojijo ista čustva tudi naši narodi do češkoslovaških narodov. Hkrati je to jamstvo za naše nadaljnje prijateljske vezi in vsestransko vzajemno sodelovanje.«

Na koncu svoje izjave je vodja jugoslovanske parlamentarne delegacije dejal: »Prepričani smo, da je bil naš obisk koristen za obe strani in da bo prispeval k nadaljnji krepitvi naših vezi in k nadaljnemu prijateljskemu sodelovanju na vseh področjih političnega, ekonomskega in kulturnega življenja.«

Zatem so Miha Marinko in drugi člani jugoslovanske delegacije odgovarjali na številna vprašanja češkoslovaških novinarjev.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, dne 25. septembra

Delno oblačno, temperatura med 8 in 16, v Primorju 16, čez dan do 24 stopinj C.

IZ ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE

Obračunavanje izpolnitve zveznega proračuna

Dohodki zveznega proračuna so bili v prvem polletju izpolnjeni s 33 1/2%, izdatki pa z 39,4 1/2%

Odbora za proračun obeh domov Zvezne ljudske skupščine sta včeraj dopoldne na skupni seji obravnavala poročilo Državnega sekretariata za finance FLRJ o izpolnitvi zveznega proračuna v letošnjem prvem polletju. Ko je pojasnjeval stališče pododbora, ki je proučeval poročilo, je ljudski poslanec Josip Kolar poudaril, da so bili dohodki zveznega proračuna v prvem polletju tega leta izpolnjeni z vsega 33 odstotki, izdatki pa z 39,4 odstotka. Poslanec obeh odborov sodijo, da takšna izpolnitve zveznega proračuna ni zadovoljiva in da jo je treba čimprej izboljšati, ne glede na to, da se je položaj do konca avgusta nekoliko popravil.

Menijo, da je pozno uveljavljanje družbenih planov in proračuna eden od objektivnih razlogov za počasno uresničevanje dohodkov. Na redno dotekanje dohodkov zveznega proračuna so vplivali tudi ukinitve ali znižanje zveznega davka na promet v nekaterih panogah, občutno povečanje zalog blaga na tržišču, kot tudi pozno uveljavljanje predpisov o razdelitvi skupnih dohodkov gospodarskih organizacij po instrumentih družbenih planov.

Vendar pa so tudi subjektivni razlogi, ki so v znatni meri vplivali na uspešnejše dotekanje dohodkov. Stevilnim gospodarskim organizacijam očitajo, ker ne zbirajo hitreje svojih dohodkov. V prvem polletju tega leta je prišlo v zvezni proračun na račun prispevka od dohodkov gospodarskih organizacij vsega 4,1 odstotka od predvidenega letnega zneska.

V razpravi o poročilu je več poslancev poudarilo, da je po-

trebna nujna intervencija, da bi bili dohodki zveznega proračuna uresničeni pred koncem leta. Poslanec Čeda Djurdjevič je izrazil mnenje, da bi dajanje pošiljil republiškim organom in ljudskim odborom za kritje izdatkov, predvidenih s proračunom, lahko še bolj spodbujalo nagnjenost k počasnemu zbiranju davka na promet, prispevkov od dohodkov gospodarskih organizacij ter drugih dohodkov. Razen tega nekatere ustanove dokaj počasi uveljavljajo negospodarske investicije, čeprav so imele sredstva za to pravočasno na razpolago. Po njegovem mnenju je to vzrok, da zamrzujejo sredstva, ki bi jih sicer lahko uporabili za druge namene.

Predstavniki državnega sekretariata za finance se je strinjali s pripombami ljudskih poslancev, da je pozno uveljavljanje družbenih načrtov in proračuna vplivalo na uresničitev dohodkov kot tudi na povečanje zalog blaga v nekaterih gospodarskih panogah. Vendar pa bi se po njegovem

mnenju položaj precej izboljšal, če bi organi državne uprave poostriili nadzorstvo nad izpolnjevanjem obveznosti gospodarskih organizacij do skupnosti. Treba bi bilo povečati strokovni kader, ki bi skrbel za to.

Odbora sta na koncu tudi opozorila na važnost in potrebo pravočasnega uveljavljanja proračuna, da bi se tako izognili temu, da bi uresničenje proračuna ne bilo pravočasno. Odbora sta prav tako predlagala, naj bi Državni sekretariat za finance kakor tudi drugi organi državne uprave storili koristne ukrepe, da bi tako zagotovili redno dotekanje dohodkov. Prav tako so predlagali, naj bi ustanove in organizacije predlagale za proračun v letu 1957 realne zahteve za negospodarske investicije.

Delegacija Zveze ženskih društev FLRJ je odpotovala na Kitajsko

Včeraj je odpotovala iz Beograda v Peking delegacija Zveze ženskih društev Jugoslavije, ki jo vodi podpredsednica Zvezne ljudske skupščine Lidija Senturo. Delegacija bo vrnila obisk Vsekitajski demokratični federaciji žena, katere delegacija je obiskala našo državo marca in aprila letos.

Francoski kovinarji obiskali Slovenijo

Delegacija sindikata francoskih kovinarskih delavcev, ki se mudi v naši državi, je obiskala včeraj tovarno Litostroj v Ljubljani. Delegacija se je predvsem zanimala za delo sindikalne organizacije ter za probleme delavskega samoupravljanja.

Kongres Zveze študentov Jugoslavije

V Beogradu bo 6., 7. in 8. oktobra III. kongres Zveze študentov Jugoslavije, ki mu bo prisostvovalo okrog 200 delegatov iz naših univerzitetnih središč. Razpravljali bodo o doseganju delu Zveze študentov ter o prečitih vprašanjih in bodočih nalogah organizacije.

PODATKI ZVEZNEGA ZAVODA ZA STATISTIKO IN EVIDENCO O NAŠI INDUSTRIJSKI PROIZVODNJI

V osmih mesecih ZA 7% VEČJI PORAST

Proizvodnja papirja še zmerom najbolj narašča — Nekatera podjetja iz objektivnih razlogov bržčas ne bodo izpolnila letošnjega proizvodnega plana

Beograd, 24. sept. (Tanjug). — Po predhodnih podatkih Zveznega zavoda za statistiko in evidenco je naša industrijska proizvodnja v zadnjih osmih mesecih narasla v primerjavi s lanskim letom za 7%. Nekatero panogo so v prvem četrtletju nekoliko zaostale v glavnem zaradi neugodnega vremena, pozneje pa tudi zaradi manjšega povpraševanja in delne preusmeritve v proizvodnji. To zaostajanje pa se je zadnje mesece zmanjšalo.

V juniju je naša industrija celo presežila planirano proizvodnjo, v juliju je proizvodnja znova padla, v avgustu pa je bolj stalno naraščala, tako da se je znatno približala v družbenem planu predvidenemu povečanju za 10%. Med 18 industrijskimi panogami še zmerom najbolj narašča proizvodnja papirja, ki je bila letos za 44% večja od lanske. Proizvodnja kemijske industrije je narasla za 19%, gume za 15%, električne energije za 144% itd.

V primerjavi s lanskim letom sta zaostali proizvodnja gradbenih potrebščin za 6% in industrije za predelavo lesa za 1%.

Strokovnjaki so pričakovali zmanjšanje proizvodnje gradbenih potrebščin in industrijske opreme zaradi splošnega zmanjšanja investicijske izgradnje in gradbene dejavnosti. Na posamezne panoge pa so izredno ostro vplivali ukrepi za uravnovešanje gospodarskih odnosov. V procesu stabilizacije trga se je občutno zmanjšalo povpraševanje in mnoga prejšnja naročila v strojni, električni in drugih industrijah so bila odpovedana, promet je padel, zaloge v industriji in trgovini so narasle. To je najbolj prizadelo proizvajalce investicijske opreme, ki so morali preusmeriti proizvodnjo in razširiti izbiro izdelkov. Podjetja, ki izdelujejo strojno blago za vskladiščenje, so bila v nekaterih ugodnejšem položaju, čeprav so tudi njihove zaloge precej narasle.

Vse kaže, da bo industrijska proizvodnja tudi v prihodnjih mesecih naraščala, ker se je zmanjšal vpliv neugodnih činiteljev, pa tudi podjetja si na vso moč prizadevajo, da bi izpolnila svoje letne plane. Težko je zdaj presoditi, ali bomo dosegli predvideno povečanje industrijskega plana. Po podatkih ankete, ki so jo organizirali v važnejših industrijskih podjetjih, je dokaj razširjeno optimistično razpoloženje, da bomo zaostanke iz prvega polletja izpravili. To mnenje sloni na boljši preskrbi s surovinami in na pričakovantu večje realizacije ter novih naročil. Nekatera podjetja pa vendarle ne upajo, da bodo izpolnila letošnji proizvodni plan, ker le premalo časa, da bi izpravila vsa, kar so v prvem polletju iz objektivnih razlogov zamudila.

Nadaljnji trije referati, ki so bili včeraj prebrani, so obravnavali zanimivo problematiko stroškov motornega cestnega prometa. Referati, o katerih bodo razpravljali v torek in sredo, pa se nanašajo predvsem na problematiko projektiranja, gradnje in vzdrževanja cest.

F. S.

NA BLEDU SE JE ZAČEL III. KONGRES STROKOVNJAKOV ZA CESTE FLRJ

4500 kilometrov najvažnejših cest bomo zgradili v prihodnjih petnajstih letih

Včeraj se je začel na Bledu III. kongres strokovnjakov za ceste FLRJ, ki bo trajal štiri dni. Ob udeležbi okrog 440 delegatov in gostov iz vse države je kongres odprl predsednik cestne sekcije Društva gradbenih inženirjev in tehnikov LRS prof. dr. inž. Branko Znidaršič, ki je pozdravil podpredsednika Izvršnega sveta LRS Staneta Kavčiča kot zastopnika pokrovitelja kongresa predsednika Izvršnega sveta LRS Borisa Kraigherja in druge goste.

Poudaril je, da bo na temelju pripravljenih referatov strokovnjakov iz prakse in na temelju diskusije kongres sprejel sklepe, ki bodo pripomogli k boljšemu planiranju ter ekonomičnejši graditvi ter smotrnejšemu vzdrževanju cest, tako da bomo na tem področju dosegli raven tehnično naprednih narodov.

PERSPEKTIVNI PLAN CESTNE MREŽE

V referatu o izvajanju sklepov zadnjega kongresa v Ohridu leta 1954 je direktor Zvezne uprave za ceste inž. Vasilije Dragović med drugim poročal, da je bila v smislu sklepov tega kongresa ustanovljena Zvezna uprava za ceste, pripravljena pa je tudi uredba,

po kateri bo skrb za ceste I. in II. reda sodila v pristojnost republiških uprav za ceste, katerih organizacija je v Sloveniji in Hrvaški že izvedena. Republike so izdelale svoje perspektivne plane cestne mreže, ki pa jih bo treba še med seboj vskladičiti, upoštevajoč možnost finansiranja, kakor tudi predlog mreže cest splošnega jugoslovanskega pomena (ceste I. reda), ki naj bo osnova perspektivnega programa gradnje cest v Jugoslaviji. Ta predlog, ki je že dostavljen Zveznemu izvršnemu svetu, predvideva, da bomo v naslednjih petnajstih letih zgradili 4500 km najvažnejših cest s stroški 250 milijard dinarjev. S tem se bo cestna mreža s sodobnim cestniškim povečala na kakih 8000 km.

Nadaljnji referati so se nanašali na cestno-gradbene inštitute, na temelje cestnega prava in na nekatera tehnična vprašanja cest. O tehnični zakonodaji s področja projektiranja cest sta referirala dr. inž. Branko Znidaršič in inž. Branislav Todorović.

Poziv Zveze trgovinskih zbornic trgovskim kolektivom

Zveza trgovinskih zbornic Jugoslavije je poslala poziv delovnim kolektivom trgovskih gospodarskih organizacij, naj izboljšajo higienske pogoje v prometu z živili in naj odslej stalno posvečajo pozornost temu problemu. V pozivu je rečeno, da higienski pogoji v številnih prodajalnah, trgovinah, skladiščih in drugod ne ustrezajo, kar ogroža zdravje potrošnikov. Kmalu bodo izvedli široko akcijo za nadzorstvo nad izvajanjem predpisov o proizvodnji in prometu z živili.

NAGLO NARASCANJE CESTNIH NEZGOD V SLOVENIJI

Dokumentiran referat Franja Druškovića o prometni sigurnosti Slovenije je pokazal, kako naglo narašča število prometnih nesreč v Sloveniji. Lani je bilo že 1829 takih nesreč nasproti 614 v letu 1951, pri čemer je bilo 110 smrtnih primerov, se pravi povprečno

Sinoči je imel svoj prvi nastop v beograjskem Narodnem pozorišču indijski ansambel klasičnih pesmi in plesov, ki bo razen Beograda obiskal še Novi Sad, Zagreb in Ljubljano. Na sliki: indijski umetniki v spremstvu pomočnika ministra za zunanje zadeve Indije g. A. K. Čanda ob prihodu na zemunsko letališče

IZ ZVEZE TRGOVINSKIH ZBORNIC Dražbena prodaja uvoženega šolskega in pisarniškega pribora

Po informacijah iz Zveze trgovinskih zbornic bo 2. oktobra dražbena prodaja uvoženega šolskega in pisarniškega pribora. Med drugim bodo prodali 40.000 kilogramov belega pergamentnega papirja, belega brezlesnega papirja in pisarniškega papirja ter 1.734.000 zavitkov toaletnega papirja. Za šolske potrebe in urade bomo uvozili nad 2 milijona raznih zvezkov, 200 garnitur patentnih svinčnikov in nalivnih peres z začetno ceno 2500 din, 5800 nalivnih peres iz iridija z začetno ceno 700 din, 8875 nalivnih peres s 14-karatnim zlatim peresom z začetno ceno 1800 do 4800 din in 2500 raznih patentnih svinčnikov z začetno ceno od 1000 do 1500 din.

od Zveze trgovinskih zbornic že v avgustu, torej še preden je bil izdan odlok o licitaciji deviz, ne pa blaga.

Z DEVIZNEGA OBRACUNSKEGA MESTA V LJUBLJANI

ZA DVE MILIJARDI DEVIZ

za nakup surovin in reprodukcijskega materiala bo do prodali

Te dni so napovedani sestanki na deviznih obračunskih mestih v vsej državi, na katerih Narodna banka prodaja devize za nakup surovin in reprodukcijskega materiala. Sestanki so namenjeni prodaji oz. nakupu deviz za navedene potrebe v zadnjem četrtletju letošnjega leta.

V Ljubljani je na razpolago za gospodarske veje in podjetja, ki lahko nakupujejo devizna sredstva na posebnih sestankih, nekaj nad milijardo deviznih dinarjev. Kot doslej, potekajo prodaje brez večjih pretresljajev in devize gredo med kupce po obračunskih tečajih, ki so nekako dvakrat višji od uradnih. Tako bodo morali kupci dati za kupljene devize samo v Ljubljani kakih dve milijardi dinarjev. Vsekakor visoka vsota, ki pa je utemeljena.

Znano je, da so bila številna podjetja že v zadregi, ker jim je začelo primanjkovati surovin in reprodukcijskega materiala, ki ga morajo uvažati. Zato je bilo v zadnjem času vedno več primerov, da so uvozniki nabavljali namembne devize že prej pri Narodni banki ali pa so v ta namen črpali devizna sredstva, ki so jih od njih imajo naložena pri banki. Nekateri so se obracali za posojila tudi na novoustanovljeno Jugoslovansko banko za zunanjo trgovino, ki pa niti delno ni mogla kriti njihovih potreb ali zahtev. V tem času so se razvili tudi precej menjalni posli ene de-

vize v drugo, da bi bilo tako omogočeno uvoznikom priti do tistih deviz, ki so jim bile potrebne.

Na sestankih, ki so sedaj, so napredaj v glavnem devize zahodnih držav, kar je značilnost teh sestankov. Gre namreč za nabavo surovin in reprodukcijskega materiala, ki nam je na razpolago le v teh državah. V tej zvezi ni nič čudnega, če se celo ostalo neprodanih nekaj čeških obračunskih dolarjev, ki so bili namenjeni za elektrogospodarstvo, kar je verjetno prvi primer, odkar so devize napredaj na posebnih sestankih. Ta pojav nam kaže na drugega, ki je tudi značilnost zadnjega časa. Večina podjetij namreč ne kupuje deviz tujdan, temveč po temeljitih premislekih in kalkulacijah. Zato ni nič čudnega, če se vedno teče dogaja, da podjetja, ki so ob nakupih precejevala svoje potrebe in na slepo kupovala namembne devize preko svojih potreb, sedaj vračajo odvečne zneske in jih ponujajo napredaj po obračunskem tečaju, to je po tečaju, po katerem so jih nabavile. Neko večje

industrijsko podjetje je tako vrnilo n. pr. 200.000 nemških mark.

O prostem deviznem tržišču moramo reči, da se razvija kot doslej s poslovanjem, skrčenim na majhen odstotek deviz, ki jih nudi banka na rednih sestankih. Zato ponudba ne more kriti povpraševanja. Posledica tega je skokovitost tečajev posameznih zlasti zahodnih deviz. Tečajji teh deviz dosegajo včasih neverjetne višine, ki bi si jih marsikdo, ki ne pozna stanja na teh sestankih, lahko popolnoma napačno razlagal. Večina upa, da se bo stanje zboljšalo glede na izredno ugoden razvoj v naši zunanji trgovini.

Značilno je, da je na prostem tržišču najbolj iskana italijanska lira v zvezi s tem, da se razvija zunanja trgovina z Italijo v zadnjem času vedno bolj ugodno za nas in da naš uvoz iz Italije beledi znaten padec, izvoz v Italijo pa narašča. Nedvomno je tako stanje posledica tega, ker Italija ne izpolnjuje v celoti gospodarskih pogodb, sklenjenih med njo in Jugoslavijo. Vendar pa je nerazumljivo, da bi tečaj lire na prostem tržišču dosegel 820 din in več za 100 lir. Tako stanje lahko negativno vpliva na ostale gospodarske odnose, ker ustvarja nemutemeljeno prepričanje o nizki vrednosti naše valute. -b-

PISATELJ IVO ANDRIĆ PRED ODHODOM NA KITAJSKO:

Izmenjava književnikov z LR Kitajsko

sodi med prve stike s to deželo na kulturnem področju

Beograd, 24. sept. (Tanjug). Jugoslovanska književnika Ivo Andrić in Filip Kumbatović sta danes odpotovala v LR Kitajsko na proslavo obletnice kitajskega pisatelja Lin Sina. Na Kitajskem ostaneta kot gosti Zveze kitajskih pisateljev približno mesec dni. Mudila se bosta v Pekingu in drugih kitajskih mestih. Na zemunskem letališču je dal Ivo Andrić sodelavcem Tanjuga naslednjo izjavo:

»Zveza književnikov Jugoslavije se je z zadovoljstvom odzvala vabilu Komisije za kulturne stike s tujino, naj bi s Ljudsko republiko Kitajsko izmenjali književnike. Ta izmenjava sodi med prve stike s tako veliko socialistično deželo na kulturnem področju. Ti stiki bodo nujno kratki, pa tudi površni, toda priprana sva, da pomenijo začetek širšega sodelovanja tudi na književnem področju. Bržčas bodo naši književniki že letos sprejeli kitajske književnike, ki pridejo k nam, da bi spoznali Jugoslavijo.

sedanjo Kitajsko, za njeno bogato minulost in za njeno veliko sedanjost.«

Zahteva Zveze trgovinskih zbornic

Na zadnji seji izvršnega odbora Zveze trgovinskih zbornic so sklenili, da bodo od pristojnih organov zahtevali omejitve izvoza nekaterih kmetijskih pridelkov. To so sklenili zaradi pomanjkanja nekaterih vrst sočivja na domačem tržišču, posebno še sadja. Razen tega so tudi cene posameznih pridelkov dokaj visoke in se nadalje rastejo, ker izvozna podjetja spričo pomanjkanja nekaterih pridelkov navijajo cene.

Vrnitev naših pravnikov iz Madžarske

Z madžarskimi pravniki so imeli več sestankov in konferenc

Beograd, 24. sept. (Tanjug). — Skupina jugoslovanskih pravnikov s predsednikom Zveze advokatskih zbornic Jugoslavije dr. Vladimrom Grossmanom na čelu, ki se je na povabilo Združenja pravnikov Madžarske 10 dni mudila na Madžarskem, se je vrnila v Beograd. Jugoslovanski pravniki so imeli z madžarskimi več sestankov in konferenc. Med drugim so imeli konferenco z javnim tožcem Madžarske, namestnikom predsednika Vrhovnega sodišča Madžarske, predsednikom glavne arbitraže in predsedstvom Zveze odvjetniških zbornic Madžarske, sprejel pa jih je tudi ministar za pravosodje.

Na kongresu pravnih svetovalecvev gospodarskih podjetij so delegati z velikim zanimanjem

KORISTEN OBISK

Obisk delegacije Zvezne ljudske skupščine v Zvezni republiki Nemčiji lahko kot očiten izraz dobre volje in želje po boljšem medsebojnem spoznavanju nedvomno koristi vzpostaviti prijateljskega vzdušja v stikih med obema deželama.

Vsekakor bi ne bilo koristno, če bi ob tej priložnosti prikrivali znano dejstvo, da so šli ti stiki v zadnjih letih, predvsem zaradi zavlačevanja ureditve nemških finančnih obveznosti do jugoslavije, skozi različne faze in da so kdaj pa kdaj obtičali v dokež žalostnem stanju. Zapirati oči pred tem bi pač ne bilo upravičeno. Nasprotno, ravnanje drugače je bolj in bolj pravilno, ker je lahko to samo podoba za nečne napore, da bi uredili tista vprašanja, ki onemogočajo ali otežujejo vskladi- tev teh stikov s stvarnimi, predvsem gospodarskimi medsebojnimi koristimi.

S tem obiskom bo delegacija Zvezne ljudske skupščine pod vodstvom predsednika Moša Pijade vrnila obisk delegacije zahodnonemškega Zveznega zbora, ki je pred 16 meseci pod vodstvom predsednika Gerstenmayerja obiskala našo deželo. Gostje iz Bonna so se lahko takrat neposredno prepričali o gostoljubnosti naših ljudi in težnji jugoslavije, da čimbolj pospeši in razvije sodelovanje in prijateljske stike z vsemi deželami.

In naravno je, da spremljamo odhod jugoslovanskih parlamentarcev v Nemčijo z razumljivo željo, da bi se stiki med Jugoslavijo in Zvezno republiko Nemčijo zboljšali, in z upanjem, da bodo pravočasno odstranjeni tisti elementi, ki so prinašali v te stike kali nezaupanja ter očitno zavirali in mrtvičili prejšnja leta zelo plodno in obojestransko go-

spodarsko in politično sodelovanje.

Praksa medsebojnih izmenjav delegacij med parlamenti posameznih držav je doslej še zmerom pokazala vse svoje prednosti in svojo popolno upravičenost. Temeljitejša medsebojno spoznavanje, izmenjava izkušenj in misli na neposrednih sestankih nikakor ne moreta biti škodljiva, marveč nasprotno. Zato smo prepričani, da so umestna in da so tudi upravičena tista zagotavljanja, izražena zadnje dni pri nas in v Zahodni Nemčiji, ki napovedujejo od obiska delegacije Zvezne ljudske skupščine pri zahodnonemškem Zveznem zboru novo osvežitev za bodoče stike med obema deželama.

O. M.

DANES V BONNU obisk naših ljudskih poslancev

Bonn, 24. sept. (Tanjug). Jutri dopoldne prispe v Bonn delegacija jugoslovanske Ljudske skupščine s predsednikom Skupščine Moša Pijadam na čelu. Tukajšnji politični krogi izražajo zadovoljstvo, da bo obisk jugoslovanskih gostov pripomogel k boljшему medsebojnemu spoznavanju in krepitvi vzajemnega zaupanja.

Na programu obiska jugoslovanske parlamentarne delegacije, ki bo trajal sedem dni, je vrsta srečanj z zahodnonemškimi političnimi osebnostmi in ogledov večjih industrijskih objektov ter kulturnih ustanov. Jugoslovanski gostje si bodo ogledali bonnski Zvezni zbor ter bodo v petek dopoldne prisostvovali zasedanju

Pomembna tehnična konferenca

Trst, 24. sept. V Trstu se je danes začela mednarodna konferenca strokovnjakov za vprašanja natovarjanja in raztovarjanja blaga v pristaniščih. Na konferenci, ki jo je organiziralo Združenje za koordinacijo mednarodnih sistemov natovarjanja in raztovarjanja blaga, so se zbrali razen predstavnikov najvažnejših italijanskih pristaniških ustanov ter italijanskega ministrstva za trgovinsko mornarico tudi delegati iz 13 drugih držav, med njimi sedem jugoslovanskih pristaniških strokovnjakov.

Konferenca bo na visoki tehnični ravni in ji v pristaniških krogih posvečajo veliko pozornost, kar dokazuje tudi prihod številnih tujih novinarjev, ki se ukvarjajo s pomorskimi vprašanji.

LACOSTE V SLUŽBI FRANCOŠKEGA CENTRA IN DESNICE?

Francija namerava umakniti pretežni del svojih čet iz Alžira

Spori med socialisti o pomirjenju Alžira z oktroirano ali sporazumno avtonomijo

Pariz, 24. sept. (Tanjug). Po informacijah iz uradnih krogov bodo še pred koncem leta poslali domov 250.000 francoskih rezervistov, ki so jih v začetku letošnjega leta vpoklicali in poslali na alžirsko bojišče. Ta sklep naj bi sprejela vlada na prihodnji seji, ki bo v sredo. Prvi rezervisti, ki se bodo v etapah vračali v Francijo, bodo odložili uniformo in orožje že v začetku oktobra. Razen teh rezervistov je v Alžiru še kakih 250.000 vojakov, ki služijo redni kadrovski rok.

Generalni guverner Robert Lacoste je nedavno izjavil, da je »prišla pacifikacija Alžira v zaključno fazo« in da je »pred vrati politična ureditev« tega težavnega vprašanja. Hkrati v vladnih uradih naglo pripravljajo več osnutkov novega alžirskega statuta, o katerem je Lacoste rekel, da ga bodo »oktroirali«, ne pa sprejeli po pogajanjih med zainteresiranimi stranema.

Zadnji predsednik razpuščene alžirske skupščine, izvoljene s podporo francoske uprave, Abdel Rahman Fares pa danes v pariškem »Mundu« zahteva začetek pogajanj med francosko vlado in alžirsko Fronto narodne osvoboditve. Francosko vlado opozarja, da noben vodilni predstavnik alžirskega ljudstva ne igra vloge »vazala ali satelita«. Edini predstavnik alžirskega ljudstva je Narodna osvobodilna fronta, ki je zbrala okrog sebe vse prebivalstvo, in z njo se je treba pogajati o novem statusu.

Objavo te izjave v socialističnem »Mundu« razlagajo v tukajšnjih političnih krogih kot dokaz, da boj znotraj vladajoče Socialistične stranke med Molletovo frakcijo in skupino okrog generalnega rezidenta Lacosta o pogajanjih z Alžirci še ni končan. Znano je, da je Mollet na nedavnem obisku v Alžiru Lacosta svedoval, naj se umakne s svojega položaja, da bi olajšal pogajanja z alžirskimi uporniki. Generalni rezident pa je odločno odklonil misel na pogajanja in se je pri tem skliceval na podporo, ki jo uživa njegova politika v krogih francoske parlamentarne večine centra in desnice.

Negotovost tega frakcijskega boja v Socialistični stranki je nepotila mnoge politične opazovalce, med njimi tudi pisca uvodnika v »Mundu«, da sklepajo, »da

umik rezervistov in dekretiranje statuta za Alžir brez pogajanj z Alžirci ne približuje Francije k ureditvi alžirskega vprašanja«. Vzlic srditim spopadom in »čim-marveč samo pripravljajo francoski diplomaciji »nekoliko ugodnejši teren za bližnje zasedanje Generalne skupščine OZN«. Tudi v tisku objavljena poročila iz Alžira govore v prid teh sklepov, ker ostrina vojaških spopadov sploh še ni popustila.

Vzlic srditim spopadom in »čim-marveč samo pripravljajo francoski diplomaciji »nekoliko ugodnejši teren za bližnje zasedanje Generalne skupščine OZN«. Tudi v tisku objavljena poročila iz Alžira govore v prid teh sklepov, ker ostrina vojaških spopadov sploh še ni popustila.

Od petka je pri nas v gosteh delegacija bolgarskega Narodnega sobranja. Na gornji sliki: bolgarski poslanci v nedeljo na sprejemu pri predsedniku Zvezne ljudske skupščine Moša Pijadam, na desni sliki: bolgarska delegacija po poklonitvi na grobu Neznanege junaka na Avali

Razgovori z gosti iz Bolgarije

Bolgarski ljudski poslanci so bili včeraj tudi v Vinči

Beograd, 24. sept. (Tanjug) Delegacija bolgarskega Narodnega sobranja je bila danes dopoldne na Institutu za nuklearno energijo »Boris Kidrič« v Vinči. Bolgarske ljudske poslance sta spremljala bolgarski veleposlanik v Beogradu Angelov ter ljudski poslanec Raja Nedeljković.

Znanstveni sodelavci inštituta so gostom razkazali laboratorije in jim pojasnili delovanje naprav. Člani Sobranja so se največ zadržali v radiološkem laboratoriju ter se zanimali za delo inštituta ter razvoj nuklearne znanosti v Jugoslaviji.

Ko so si ogledali laboratorije, so se dalj časa razgovarjali s predstavnikmi družbenega upravljanja inštituta, z znanstvenimi sodelavci in s sekretarjem organizacije ZK na tej ustanovi. Bolgarski gostje so se posebno zanimali za odnos med organi druž-

benega upravljanja in uprave inštituta kakor tudi za delo organizacije Zveze komunistov.

Dopoldne so bili bolgarski gostje v Zvezni ljudski skupščini, kjer so se sestali z našimi ljudskimi poslanci. Zanimali so se za našo državno in družbeno ureditev ter za organizacijo in ustroj skupščine. Postavljali so številna vprašanja tudi s področja gospodarstva, delavskega samoupravljanja, zakonodaje in kulture.

Razgovorov, ki so trajali dve uri in pol, so se udeležili predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijada, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, sekretar Skupščine Mitar Bakić, člana Zveznega izvršnega sveta Milentije Popović in Slavko Komar, skupina poslancev in strokovnjakov za posamezna gospodarska vprašanja in zakonodajo.

Vojaška pomoč ZDA

Washington, 24. sept. (USIS). V izčrpnem poročilu o izpolnitvi programa medsebojne varnosti v prvih šestih mesecih letošnjega leta, ki ga je predložil Kongresu, je Eisenhower poudaril, da skupni izdatki za obrambo članic organizacij Atlantske zveze naraščajo in da znašajo zdaj kakih 13 milijard dolarjev na leto. ZDA so dale atlantskim deželam za fiskalno leto 1956 v ta namen za blizu 2,4 milijarde dolarjev kreditov. Vojaške opreme pa so jim poslale v letošnjem prvem polletju za 1,3 milijarde dolarjev. Do konca junija 1956 je narasla vrednost vse opreme in drugih potrebščin, ki so jih ZDA dobavile tujim deželam na sploh, na 14,2 milijarde dolarjev.

Kmetijskih presežkov so prodale ZDA prekromskim področjem do konca junija 1956 za 355 milijonov, od tega žita za 156, bombaža za 105, mlečnih izdelkov za 23, maščob za 16 milijonov dolarjev. Presežke so porabile tudi za nujno pomoč v skupni vrednosti 140 milijonov. Od tega je dobila Evropa 42 milijonov, Azija za 43, bližnji vzhod in Afrika za dobrih 17, Latinska Amerika pa 8 milijonov dolarjev.

Gospodarski stiki z Egiptom

Beograd, 24. sept. (Tanjug). Egiptovski minister za industrijo g. Asis Sidki je bil danes dopoldne pri predsedniku zunanjetrgovinskega odbora Hasanu Brkiću. V razgovoru sta proučila možnost tehničnega sodelovanja zlasti na področju industrije. Govorila pa sta tudi o menjavi blaga med obema deželama. Sidki je bil nato še pri državnem podsekretarju za zunanje zadeve Vladimiru Velebitu.

NA DRUGI OBALI

Razgovor v Chinatownu

(Od našega stalnega dopisnika)

Los Angeles, septembra Od vzhoda proti zahodu — 100 km. Od severa proti jugu prav toliko. Področje velikega Los Angelesa (za zdaj »samo« 6 milijonov prebivalcev) bi lahko primerjali po površini samo še s Tokijem. Strokovnjaki menijo, da bo to mesto do leta 1960 tudi po številu prebivalcev prekosilo New York, ki ima zdaj med velikimi mesti največ prebivalcev. Meje New Yorka se širijo navpično, proti oblakom, Los Angeles pa ima meje tam, kjer prenehajo obzorja.

Pred 175 leti je imelo to mesto 44 prebivalcev ali 12 družin z nekaj kolibami. Med odraslimi je bilo devet Indijancev, osem mulatov, po dva črnca in Španca ter en mešanec neznanega porekla. Velika »topilnica narodov« Amerika tudi v Kaliforniji še ni opravila svojega velikanskega dela. Brž ko njeni državljani odlože delovne obleke ali zapuste pisarne, se vračajo v zasebne sveto- lastne matere materinega jezika, raznih običajev in nošenj ter drugačnih kuhinjskih vonjav. Južnjaška poslopja Allvera loči od kitajskega bloka samo 200 korakov, toda to sta dva kontinenta. V neposredni bližini pa je China-

town, tretja takšna oaza — Dušanova »Jugoslovanska kavarna«.

Ob žganju — žalost

Severni Broadway je tu tih in zapuščen. Poslopja pritična in večinoma brez okna. To je ena tistih ulic, po katerih je nesmotno hoditi ponoči, podnevi pa neudobno. Okoli Dušanove kavarne ni nič obetalo vzdušja odprtega piknika v Hobokanu ali v Jugoslovanskem domu v Chicagu. Celo tam, kjer so se v kalni vodi ohranili preživeli prepripi, se zbira gospodarska emigracija drugod v drugem okolju — vrti ražen v Pittsburgu in točji pivo v Cleve- landu, ob veselem hrupu drugega in tretjega rodu, ki je že sprejel angleški jezik, pesmi pa poje še vedno jugoslovanske. Samo urovojnje od tod, v San Pedru, pa že po zunanosti zadružnega kluba jugoslovanskih ribičev spoznaš lokal, v katerem bodo glavna tema zadnje igre biljardnega turnirja ali tekoče partije briškula.

Toda ta kavarna v Dolnjem mestu diha drugače in brez določene razloga vsiljuje človeku misel na nekakšno konspiracijo, polilegalnost, kotiček, kjer govore ljudje šepetaje in nočejo izgovarjati svojih priimkov. In ko se

za človekom počasi zapro škripajoča vrata, ko zagleda v tobacnem dimu neme postave za točilno ali kvartopirsko mizo, dobi ta prvi povrtni vtis svoje potrdilo. Dušan je tu najstarejši po letih življenja in po bivanju v Ameriki. V Los Angeles je prispel že davno pred vojno in v svoji poslovni iznajdljivosti sklenil, da je najbolje biti nevtralen opazovalec, ki pazljivo posluša, ne izreče pa sodbe o mnenju svojih gostov — večidel povojnih prisilce- iz taborišč razseljencev.

V roke nam je segel hladno in mirno, ko da je hotel pred ostalimi gosti poudariti, da je njegova stvar točiti pijače in postrežiti z jedjo vsakomur, kdor je pripravljen poravnati račun. Vendar pa mu je zaigral na obrazu zadovoljen smehljaj, ko je lahko tuju »iz domovine« postregel s steklenico silivkove z napisom »Product of Yugoslavia«.

»Imam dobro sarmu,« je sporočil ponosno in pokazal na jedilni list na steni. Za ameriške goste je bilo na njem napisano: Pigs in the blanket (svinina v mrežici). — »Moja žena kuha po domače.«

Sosedje za točilno mizo so molčali. Človek je dobil vtis, da diši v zraku močnejše po žalosti kakor po žganju.

NOVA DELOVNA IN SOCIALNA ZAKONODAJA

New Delhi, 24. sept. (Tanjug). Cejlonska vlada pripravlja nove delavske zakone. Z novim zakonom o stavkah bodo prepovedali zaposlitev stavkav- zov. Tako bodo pospešili ureditev delavskih sporov, ki so se prav zaradi zapletite stavkavozelo zavlekli in je prišlo tudi do hudih spopadov. Vlada bo ustanovila tudi poseben organ za posredovanje v sporih. Prav tako pripravljajo zakon o prepovedi nočnega dela za žene in otroke, in sicer v industrijskih podjetjih ter v lokalih.

VOJAŠKA LETALA ZA TURCIJO

Washington, 24. sept. Radio poroča, da so ZDA dobavile Turčiji 18 izvidniških letal na reaktivni pogon. Letala

je turški vojski izročil ameriški minister vojnega letalstva, ki se je te dni mudil v Ankari.

PRVIKRAT KONVERTORSKO JEKLO

Moskva, 24. sept. Radio poroča, da so delavci tovarne Petrovskega v Dnje- propetrovski prvokrat v Sovjetski zvezi začeli izdelovati konvertorsko jeklo s pomočjo kislika. Tako je uresničen dav- ni sen kovinarjev, da bi postalo visoko kvalitnetno konvertorsko jeklo enako- vredno jeklu, ki ga dobivajo v Marti- novih pečeh. Cena tega jekla je nižja, razen tega pa terja proizvodnje tudi manj delovne sile.

KUOMINTANSKI NAPAD NA NEMSKO LADJO

Hongkong, 24. sept. (AFP). Pred- stavnik zahodnonemškega konzulata je

Potem je spregovoril Milan, čigar oči so se izogibale mojim pogledom. Momljal je nekaj »Ti ne poznaš Knowlanda in Nixona« in »Počakaj samo, da se Amerika pripravi na vojno«. Po kimanju glav je bilo videti, da je Milan med njimi »tisti politični«. Voja je očitno čakal na ta uvod, »da bi zvedel, od kod in kdo smo«, potem pa se je ojunacil in pripomnil svoje: »No, pripoveduj, kako je tam okraj morja.« Se- stro in mater imam v Užicu, pravi, sam on pa je bivši gojenec vojne akademije — kopije pre- ko za nova naselja Los Angelesa. Ne da bi ga kdo kaj vprašal, se je menda branil lastne misli: »Meni je tu lepo in nikoli ne bi zamenjal svojega položaja. Imam vse, kar potrebujem, obleko, čevlje, sobo v hotelu, denar za kino.« Videti ni bil takšen, toda bil je delavnik in morda se ni utegnil preblebiti.

Sarma je bila imenitna, kakor v ljudski kuhinji na Studentov- skem trgu. Menda je v vseh nas vzbujala iste spomine: toda zame so bili beograjski bulvarji oddal- jeni samo nekaj kratkih mese- cev, zanje pa toliko, kolikor časa bo minilo, preden se bo prvi oju- nacil in pokazal pot domov, v svojo domovino. Ne v tisto na prekopih Los Angelesa.

Velik, prevelik je svet metro- pole na Pacifiku. Prostraja je v njem dovolj za vse sanje in vse žalost ljudi iz Dušanove kavarne. Tesno je samo v njihovih srcih. Jaša Levi

OROŽJE ZA AVSTRILJO

Stockholm, 24. septembra. (Reuter). Odrabno ministarstvo se pogajaja s avstrijsko vlado o prodaji švedskega orožja Avstriji, in sicer predvsem poljskega, gorskega in protiletalskega topništva, ki ga proizvaja švedska družba Benafors. Ta družba je nekaj orožja že poslala v Avstrijo, da bi ga preizku- sila.

NAPADI NA BRITANCE

Nikolska, 24. sept. (AP). Sinoči je bil pri bombnem napadu blizu Limasola ubit en britanski vojak. Bomba je eksplodirala v neki votlini prav tedaj, ko je britanska vojaška patrulja začela jama preiskovati. Razen tega so večerj na morskobni obali v bližini Kiremitje vrgli štiri bombe na britanske vojake. Trije so bili ranjeni. Uporniki so sinoči v bližini Larake streljali tudi na neka- ga britanskega vojaka in ga ranili.

OBISK ITALIJANSKIH PARLAMENTARCEV

Varišva, 24. sept. V Varišvo je pri- spela italijanska parlamentarna delega- cija, ki je prišla na Poljsko na povabilo poljske Ljudske skupščine.

Arabski sestanek v Riadu zaključen

Kairo, 24. sept. (Reuter) Pred- sednik republike Gamal Abdel Naser, kralj Saudske Arabije Ibn Seud in predsednik sirske republike Kuatli so sinoči končali razgovore, ki so jih imeli v Dama- mu in Riadu. V teh razgovorih so sodelovali tudi predsednik vlade in zunanji minister Saudske Arabije Fejsan, njegov pomočnik Jasin, sirska zunanji minister Bitar in načelnik političnega oddel- ka egiptovske vlade Ali Sabri.

V komunikiju o razgovorih je rečeno, da so ugotovili »identič- nost stališč glede Suezja in da odobravajo egiptovsko stališče. Komunikije poudarja potrebo po- gajanj z Egiptom »za ohranitev interesov, ki jih imajo uporabni- ki prekopa«. Na koncu komunika- cije je rečeno, da bo prihodnji sestanek treh arabskih državni- kov v Damasku.

V komunikiju je tudi rečeno, da so na teh razgovorih proučevali še druge arabske probleme.

ZAKLJUČKI O RAZVOJU

mednarodnih gospodarskih stikov in gospodarskega položaja posameznih držav

Washington, 24. sept. (Reuter). Na konferenci Mednarodnega monetarnega sklada so proučili letno poročilo, v katerem je med drugim rečeno, da se morajo indus- trijske države po možnosti izogibati kakršne koli znatnejše slabitve svoje plačilne moči. Za razliko od ostalih industrijskih dežel ima Velika Britanija resnejše težave. Britanska vlada pa odreja razne omejitve kreditov, namesto da bi omejevala uvoz.

Poročilo dalje pravi, da terja- jajo izkušnje zadnjih let opreznost, da bi se tako lahko ognili resnejši depresiji in preprečili fluktuacijo v svetovnem gospo- darstvu.

Izvoz blaga iz industrijskih v surovinske dežele se je povečal lani za 18%, medtem ko se je njih uvoz iz surovinskih dežel povečal za 6 do 7%. Delež su- rovinskih dežel v svetovni trgovini se je zadržal leta zmanjšal zaradi povečane uporabe sinteti- čnih surovin in okrepitve kmetijs- ke proizvodnje v industrijskih deželah. Dežele, v katerih nastajajo presežki, bodo prepre- čile zvišanje domačih cen, to pa pomeni, da si bodo morale dežele, ki imajo izgubo, prizade- vati, da bodo dosegle ravnotežje v svojih zunanjetrgovinskih bilan- ciah.

Poročilo na koncu poudarja, da je prav Indija primer, kako

KULTURNI IN ZNANSTVENI STIKI DEŽEL NA DALJNEM VZHODU

Tokio, 24. sept. (AP). Predstavniki osem azijskih dežel so se danes se- stali v Tokiu, da bi pripravili načrt o tehničnem in kulturnem sodelovanju med deželami Daljnega vzhoda. Sesta- nek je sklical UNESCO. Na njem so obravnavali delegati iz Japonske, Tajvana (Formoze), Indije, Indonezije, Laos, Filipinov, Južnega Vietnam in Tajsko (Siama). Trajal bo šest dni.

IZPOLNJEVANJE DRUŽBENEGA PLANA V KOPRSKEM OKRAJU

NEIZKORIŠČENI ODSOTKI

Na zadnjem zasedanju obeh zborov OLO v Kopru so poročali, da je vrednost prodanih izdelkov proizvodnih podjetij hkrati z vrednostjo blagovnega prometa v področju okraja nanesele v prvem polletju letos skupaj 16 milijard in 819 milijonov dinarjev, kar odtehta 42 odstotkov letošnjega družbenega plana.

Po vejah gospodarske dejavnosti je bil finančni uspeh v letošnjih prvih šestih mesecih v primeri z letnimi planskimi obveznostmi takšen: industrija 35 odstotkov, kmetijstvo 48, gozdarstvo 49, gradbeništvo 38, promet 34, trgovina 47, gostinstvo 42,

Označevanje jugoslovansko-italijanske meje pri Kopru

Mešana jugoslovansko-italijanska razmejilna komisija bo v kratkem definitivno označila jugoslovansko-italijansko mejo na odseku od morja do hriba Golč pri Kopru. Predstavniki komisije so že zaključili delo na odseku od morja do mednarodnega bloka pri Škofljah. Na tem odseku so odstranili rumeno pobarvane palice in druge znake, ki so označevali demarkacijsko črto iz leta 1954, in postavili oštevilčene betonske mejnike. Dan, ko bo začel veljati drugi del meje — od mednarodnega bloka pri Škofljah do hriba Golč — bodo sporočili naknadno.

Načrti za izobraževanje koprškega delavstva pozimi

Na plenumu občinskega sindikalnega sveta v Kopru so se pomenili o načrtu za jesensko in zimsko izobraževanje delavstva. Med drugim bodo organizirali tečaje za zdravstveno prosvetljevanje v tovarni Erma v Smarjah in Lama v Dekanih, izobraževalne tečaje pa v tovarnah Delanglade in Partizanki v Kopru. Prizadevali si bodo tudi, da bo čimprej ustanovni sestanek kluba proizvajalcev. Le-ta bo skrbel za politično in ekonomsko vzgojo delavcev. Nekateri večje tovarne na področju občine — kakor Tomos in Stl — bodo same organizirale tečaje o delavskem in družbenem upravljanju. Glede kulturnega izobraževanja delavstva pa so predlagali, naj bi sindikalne podružnice organizirale v delovnih kolektivih vpisovanje za sindikalni abonma Gledališča Slovenskega Primorja v Kopru.

V koprskem okraju so zgradili 20 manjših šolskih telovadišč

Pri gradnji teh objektov so največ prispevale mladinske organizacije. Akcijo bo mladina nadaljevala in računajo, da bo prihodnje leto zgradila še 23 igrišč. Zelo pereče pa je vprašanje telovadišč, zlasti v Kopru in Postojni, kjer nekatere šole ne morejo izpolniti tedenskega programa obvezne telovadbe. V zvezi s tem je okrajni svet za telesno vzgojo v Kopru na zadnji seji sklenil pripraviti desetletni perspektivni načrt za gradnjo večjih telovadnih objektov.

»Smetišče« na Lentu

Mariborčani se ne ločijo, kaj je »smetišče« in kaj »odpad«

Mariborski »Odpad« si je našel svoje prostore na Lentu, v starem delu mesta, kjer je po mnenju meščanov že marsikaj vredno in sposobno za staro kramo. No, preveč prijetno v starinskih stavbah pod glavnim mostom ni, kar preveč tesno je. Menda nam je že v krvi, da si »Odpada« ne moremo zamisljati v drugačnih prostorih. Malokdo se namreč zamisli, da takele pisarne »Odpada«, če ljudje v njih dobro delajo, neprimerno več koristijo kot mnoge, ki imajo bleščeče prostore in napise nad vrati. Ker pa smo vajeni v »Odpadu« gledati le tisto, kar je »zaniče« in brez »koristne«, je za enkrat usoda Odpadov, njihovih pisarn in skladišč podrejena temu — po pravici povedano — napačnemu mnenju. V Mariboru je namreč za »Odpad« zelo malo sodobne reklame.

»KRAMARJI« S STARINAMI

Zadnjič, ko je prijetno grela sonce in so doli pod glavnim mostom kot po navadi oddajali zbiralci staro železje, papir in čunje, sem si pobliže ogledal poslovanje »Odpada«. Nedaleč stran so »lentovci« kopali po obrežju in stikali za starim železjem. Stevilke me niso toliko zanimale, saj je znano, da je mariborska industrija najmočnejši davitelj

»Kramar« je prišel s svojega obdoba. Oprtan z vrečami tik pred »Odpadom« se enkrat pregleda svoje nabrano »smetje«

odpadne robe. Zanimivi so bili ljudje, ki so prinašali svoje nabrane »smetje« k »Odpadu«. Med njimi si lahko opazil mnoge, ki jim je zbiranje verjetno že dolgoleten poklic. Tu in tam se je po-

stih mesecih čisto bolj počasi, če je temu vzrok pomanjkanje električne energije ali ne. Ko pa prične naposled proti koncu leta groziti glavni obračun z vsemi morebitnimi gmotnimi in drugimi neugodnostmi za posameznike in celotne kolektive, so v marsikaterem podjetju malodane na mah premagane tako verjetne kot napačne objektivne težave. Nekako čez noč je konec govoričenj o neizvedljivosti plana, čez noč roma z dnevnega reda sicer stalno primanjlovanje materiala in kadra. Tedaj se zdi, ko da dolga vrsta strojev v številnih obratih hitreje steče, ko da mnogi komercialni oddelki šele prav zažive. In potem ob koncu leta drugo za drugim slede poročila: v septembru, oktobru, novembru in decembru se je delovna storilnost znatno dvignila in kljub pomanjkanju kvalificirane delovne sile

je zamujeno nadoknadeno. Celo več! Kdaj pa kdaj se pripeti, da tudi najbolj napeti plani postanejo povsem znosni in jih kolektivi navsezadnje presežejo. Skratka: če bi v vseh podjetjih odpadlo nepotrebno postopanje posameznikov po obratih že v prvih šestih mesecih, bi delo v obeh polletjih nedvomno smotrnejše potekalo, tako imenovanih nedokončanih obdelanih proizvodov bi bilo manj in kakovost izdelkov zaradi naglice ob koncu leta ne bi trpela. In drugače: namenimo že vendarle več skrbi normiranju in organizaciji dela, ki naj bosta takšna, da bosta narekovala enakomernejše izpolnjevanje proizvodnih nalog skozi vse leto. Potlej bo prav gotovo neizkoriščenih odstotkov v prvem polletju in v prvih osmih mesecih neprimerno manj, še več pa ob koncu leta preseženih planov. Vj. K.

S SEJE OKRAJNEGA SVETA ZA TURIZEM IN GOSTINSTVO V NOVI GORICI

Premajhna usposobljenost gostincev

V gostinstvu goriškega okraja je zaposlenih komaj en odstotek visokokvalificiranih in kar 53 odstotkov nekvalificiranih delavcev in uslužbencev

Na nedavni seji Okrajnega sveta za turizem in gostinstvo v Novi Gorici so razpravljali o letošnji poletni turistični sezoni ter o pripravah za zimsko sezono in o delavcih in uslužbencih, zaposlenih v gostinstvu. Raven gostinstva je nedvomno odvisna predvsem od strokovnosti in prizadevnosti zaposlenega kadra. V goriškem okraju je stanje glede tega bolj slabo. Od skupaj 431 delavcev in uslužbencev, zaposlenih v gostinstvu, je komaj 1% visokokvalificiranih, 18% kvalificiranih, 28% polkvalificiranih ter kar 53% jih je brez ustrezne kvalifikacije. Bivši gostinski zbornici Gorica in Tolmin sta poskušali z različnimi ukrepi zboljšati strokovnost kadra ter sta zato od leta 1953 do sedaj pripravili šest krajših tečajev, ki jih je obiskovalo 197

gostinskih delavcev. Nameni organizatorjev so bili prav gotovo najboljši in na tečajih so absolutno dobili tudi določeno znanje. Toda, kar bi bilo važnejše, posamezniki svoji strokovni vzgoji ne posvečajo potrebne stalne in sistematične skrbi ter so nekateri do problema strokovnega usposabljanja celo povsem brezbržni. Posebno je to očitno pri uslužbencih v gostiščih splošnih kmetijskih zadrug.

Priloge za teden matere in otroka

Družna prijateljstva mladine in množične ter družbene organizacije v koprskem okraju so pripravile pestre programe pridelitve za Teden matere in otroka, ki bo od 1. do 8. oktobra. V Kopru, Postojni, Sežani, Divači in drugih središčih okraja bodo organizirali več predavanj, predvajanje filmov ter kulturne in športne pridelitve. Ponekod bodo odprli mlečne in šolske kuhinje. Predsedniki občinskih ljudskih odborov pa bodo pridelili sprejeme na čast najzlaščnejšim materam.

Italijansko ribiško ladjo so zajeli

V začetku tedna se je zagovarjala pred sodnikom za prekrške v Kopru posadka italijanske ribiške ladje »Primavera«, ki so jo zalotili pri nedovoljenem ribolovu v naših vodah, 4 milje od Pirana. Posadko so obsodili na plačilo globe v znesku 10.000 dinarjev.

CEMENTARNA V ANHOVEM SPET OBRATUJE S POLNO ZMOGLJIVOSTJO

Vsa letošnja proizvodnja prodana

Glavna kupca cementa iz anhovske tovarne sta Češko-slovaška in Italija, zanj pa se zanimajo tudi nekatere druge države

Po nedavni krizi v cementni industriji zaradi naraščajočih zalog in malenkostne prodaje, se je stanje v zadnjem času občutno zboljšalo. To je pripisati predvsem nižjim cenam, povečani gradbeni dejavnosti in slednjič novim naročilom iz tujine. V anhovsko cementarno, ki sodi med največja jugoslovanska podjetja za proizvodnjo gradbenega materiala in ki je morala pred meseci zaradi polnih silosov in skladišč za 17 dni prenehati obratovati, prihajajo vsak dan nova naročila. Do konca leta imajo prodano vso proizvodnjo. Vsak dan dobijo novih naročil za okrog 250 ton, vtem ko dnevno zmogljivost tovarne cenijo na 300 ton. Obseg

naročil kaže neprestano težnjo naraščanja. Med novimi kupci naj na prvem mestu omenimo Češko-slovaško, ki je kupila 8 tisoč ton cementa iz te tovarne. V Libiju so že poslali 570 ton cementa, nadaljnjih 500 ton pa bodo odpremil v prihodnjih dneh. Med večje kupce sodi tudi Italija, ki je naročila 3 tisoč ton cementa, ki ga bo tovarna poslala do konca oktobra. Ta dežela je prek nekoga koprškega podjetja že dala naročila še 21 tisoč 700 ton cementa za kompenzacijsko zamenjavo. V teku so razgovori za dobavo 15 tisoč ton cementa Libiji ter neki zahodnonemški tvrdki in Hamburga 65 tisoč ton.

Tako je anhovska cementarna uspešno rešila vprašanje zaloga, ki so še pred dvema mesecema občutno zavirale proizvodnjo. Tedaj je tovarna imela na zalogi okrog 15 tisoč ton cementa, ki ga nikakor ni mogla prodati. V zadnjem času je kolektiv dobil tudi nova številna naročila za razne salonične izdelke, tako da tudi v tem obratu ni večjih zalog ter proizvodnja normalno poteka. M. D.

Srečanje bivših italijanskih in slovenskih partizanov V nedeljo popoldne se je v Kojškem v Goriških brdih sešlo na prijateljski sestanki z našimi bivšimi borci 60 pripadnikov nekdanjih Garibaldirskih enot iz Gorice, Krmina, Gradiške in Tržiča, ki so se med vojno borili v sestavu IX. korpusa NOV proti okupatorju. Na skupnem kosilu na dvorišču kulturnega doma je bila krajša svečanost s kulturnim programom. Nekdanji partizani obmah narodnosti so nato v prisrčnem razgovoru obujali spomine na vojna leta in se pogovorili o svojem sedanjem življenju in prizadevanjih. V imenu bivših slovenskih partizanov je goste pozdravil ljudski poslanec Bogomil Vjzintin, navzoč pa je bil tudi nekdanji politični komisar Tržaške brigade Tone Remkar. S skupino italijanskih partizanov je prišlo v Kojško več uglednih voditeljev nekdanjih Garibaldirskih enot. Po zaključku slovesnosti so udeleženci izrazili željo, da bi do podobnih obiskov in srečanj še prišlo. M. D.

Upravitnikov in direktorjev podjetij ozir. gostišč je komaj eden visokokvalificiran, pet kvalificiranih, štirje polkvalificirani, trideset jih je pa brez kvalifikacije. Ustrezni predpisi sicer ne določajo, da morajo biti vodilni uslužbenci kvalificirani gostinski delavci, vendar bi bilo potrebno, da bi poznali vsaj tehniko dela in vodstva obratov. Zlasti pristojni ljudski odbori naj bi v prihodnje temu vprašanju posvečali večjo skrb ter naj bi nameščali na odgovorna mesta sposobne ljudi, ki imajo vsaj nekaj prakse v gostinstvu.

Na seji so po podrobni razpravi o omenjenih in številnih drugih vprašanjih menili, da je treba za zboljšanje strokovnosti kadra v gostinstvu nekaj ukreniti. Gostinska zbornica bo še naprej prirejala seminarje in tečaje, na katerih naj bi se gostinski delavci usposabljali za opravljanje strokovnih izpitov. Le-ti pa bodo morali sami pokazati potrebno zanimanje in se tudi sami vsakodnevno strokovno usposabljati za svoje delo, ker bodo morali sicer prej ali pozneje oditi iz gostinstva. Slednjič naj posredujejo še predlog Sveta, naj bi okrajni ljudski odbor odselej razpisoval tudi štipendije za gojence raznih gostinskih šol. M. D.

Ustanovitev mladinskega kina v Ptujju

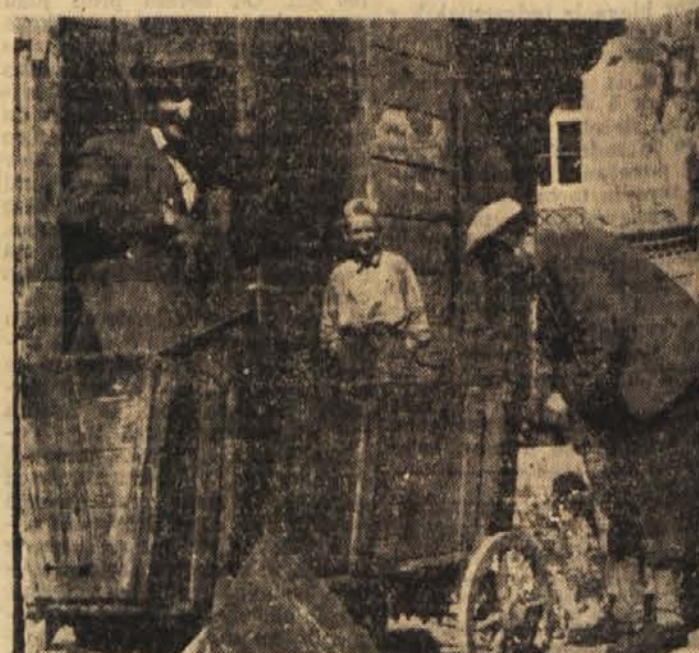
Ptujski foto-kino klub je sklenil ustanoviti mladinsko kino, v katerem bodo predšolski in šolski otroci našli razvedrilo in pouk. V Ptujju že lep čas razpravljajo o slabem vplivu nekaterih filmov na nedoletne otroke in foto-kino klubu gre vse priznanje, da se je tega vprašanja lotil. Računajo, da bo mladinsko kino v Ptujju pričel prikazovati prve filme prihodnji mesec. Okrajni odbor Zveze »Svoboda« in ljudsko prosvetnih društev je v ta namen odstopil ozkotračno kino aparaturu. Odprto je edino še vprašanje ustreznih prostorov, kjer bi filme predvajali, vendar organizatorji upajo, da bodo tudi v tem pogledu naleteli na razumevanje.

Posebnost ptujskega mladinskega kina bo v tem, da bodo otroci sami opravljali blagajniško in biljetersko službo. Predstave bodo trikrat ali štirikrat v tednu, v povezavi s šolami pa bodo predvajali tudi filme, ki bodo dopolnjevali pouk v šoli. Tako bodo otroci našli v mladinskem kinu razvedrilo in koristen pouk.

Pojasnilo

V članku »Obeta se obilen pridelok«, objavljenem dne 18. septembra, je bilo rečeno, naj kmetovalci nikar ne hitijo s trgatvijo, ker grozdje ob vsakem sončnem dnevu pridobi do en odstotek sladkorja, kar pomeni okoli pol stopinje več alkohola, ne pa dve stopinji, kot je pomotoma napisal dopisnik.

bijev pa je pri nas že zdaj ogromno. Ali je zbiranje odpadkov res nečastno? Morda za malo-meščana, ki je jemat tak posel za manjvreden, za vsakega gospodarsko mislečega človeka je neobhodno potreben. Zal pri nas se nismo tako daleč kot v industrijsko razvitih državah, kjer je zavest o nujnosti zbiranja odpadnega materiala prodrla med množice. Se zmeraj uničujemo milijardno premoženje, ki ga vsebujejo odpadki. Kajti odpadni material pomeni surovine za industrijo in nove proizvode. V nekaterih evropskih mestih lahko najdete posebne košare in prostore, kamor lahko državljeni odvržejo kovinske predmete, papir in čunje, ki so zanje nerabni. V Mariboru opravljajo ta posel »kramarji« in lahko jim samo čestitamo, ker znajo drugače ceniti zavrženo robo. Marsikdaj jim ne bi bilo treba brskati po smetiščih, če bi lastniki zavrženih predmetov vedeli, kaj sodi na smetišče in kaj za »odpad«. Pojem »smetišče« in »odpad« namreč mnogi istovetijo in ne vidijo med njima velikanske razlike.

Takole smo pripeljali z vozičkom nekaj železja. Nekaj dinarčkov se zdaj na starost prilice

ZAVRŽENE MILIJARDE

»Gospa«, ki se je tisti dan sprehajala po Lentu, najbrž ni edina, ki tako uči svojega otroka. Ne le da gre pri tem za škodljivo podcenevanje revnejših otrok, tak način vzgoje je tudi z gospodarskega stališča strašansko škodljiv. Bobi v življenju ne bo znal ceniti odpadkov, uničeval jih bo in zametoval. Takih Bo-

bi jev pa je pri nas že zdaj ogromno. Ali je zbiranje odpadkov res nečastno? Morda za malo-meščana, ki je jemat tak posel za manjvreden, za vsakega gospodarsko mislečega človeka je neobhodno potreben. Zal pri nas se nismo tako daleč kot v industrijsko razvitih državah, kjer je zavest o nujnosti zbiranja odpadnega materiala prodrla med množice. Se zmeraj uničujemo milijardno premoženje, ki ga vsebujejo odpadki. Kajti odpadni material pomeni surovine za industrijo in nove proizvode. V nekaterih evropskih mestih lahko najdete posebne košare in prostore, kamor lahko državljeni odvržejo kovinske predmete, papir in čunje, ki so zanje nerabni. V Mariboru opravljajo ta posel »kramarji« in lahko jim samo čestitamo, ker znajo drugače ceniti zavrženo robo. Marsikdaj jim ne bi bilo treba brskati po smetiščih, če bi lastniki zavrženih predmetov vedeli, kaj sodi na smetišče in kaj za »odpad«. Pojem »smetišče« in »odpad« namreč mnogi istovetijo in ne vidijo med njima velikanske razlike.

POVEST STAREGA SKLADIŠČA

Slej ko prej sodijo v »odpad« napačni nazori o poslovanju »Odpada«, ki domuje pod glavnim mostom. Postojte pri zbiralcih, teh ubogih kramarjih, pa boste videli, koliko se lahko človek pri tem poslu nauči. Naučili so se ceniti vsako malenkost, ki

SKRB ZA SLOVENSKO GLASBO

IZ RAZGOVORA Z NOVIM UPRAVNIKOM SLOVENSKE FILHARMONIJE PROF. MARJANOM LIPOVŠKOM

Kakor smo že poročali, je republiški svet za kulturo in prosveto te dni potrdil imenovanje znanega glasbenika, skladatelja in glasbenega pedagoga prof. Marjana Lipovška za upravnika Slovenske filharmonije. Ob tej priložnosti je imel naš sodelavec s prof. Lipovškom naslednji intervju.

● **Kulturna javnost je z zadovoljstvom izvedela, da ste, tovariški profesor, prevzeli odgovorno mesto upravnika najvažnejše slovenske glasbene ustanove. Ne zamislite, da vam takoj splošno postavim vprašanje, s kakšnimi občutki prevzimate to, za razvoj slovenske glasbene kulture tako odgovorno delo?**

Slovenska filharmonija je v zadnjih letih postala odlična ustanova, brez katere si fiziognomije slovenskega glasbenega življenja ne moremo več misliti. To je dosegla z neumornim delom na kvaliteti svojih koncertov, pa tudi z dobro premišljeno organizacijo prireditelj. Biti na čelu take ustanove, pomeni odgovarjati ne samo za svoje delo in za pravilnost smernic, temveč tudi za vse, kar se pripetijo uspehe, ki jim morajo biti novi koraki in naporji enakovredni, res vredni dosežene višine in kvalitete. Zato se, če me vprašate po osebnih občutkih, predobro zavedam teže te naloge. Toda prevzemam jo z zavestjo, da vem, kakšna naj bo bodoča pot te ustanove.

● **Nedvomno je ena prvih nalog Slovenske filharmonije skrb za razvoj in popularizacijo slovenske glasbe. Kakšne načrte imate v tem pogledu Slovenska filharmonija?**

Veseli me, da slišim to vprašanje. Točno je, kar pravite. Samo tisti orkester bo res slovenski in bo ustrezal svojemu namenu, ki bo v zadostni meri izpolnjeval to nalogo. Znano je, da je bila izvedba domače tvornosti pred nekaj leti precej pereča vprašanje. V lanskem sezoni pa so se potem sporeti izoblikovali tako, da jim ni bilo mogoče ničesar očitati. Tega se mislimo tudi v bodoče držati, to se pravi, najti bomo morali čim boljše razmerje med kvalitativnimi slovenskimi deli in ostalimi kompozicijami, tako da bodo naša dela za občinstvo vedno dobrodošla. Kajti prevelika vrnema je to lahko nevarna: slaba dela morda zmanjšajo zanimanje tudi za marsikatero dobro. Samo s skrbno izbiro kvalitativnih skladb domači tvornosti res pomagamo, jo res populariziramo. Za to kvaliteto pa, kar se tiče izbire in presoje, odgovarja umetniški svet SF, največ pa upravniki, ki je glavni umetniški vodja.

● **Svojtas je bilo govora o nekakšni združitvi opernega in filharmoničnega orkestra glede na kritično stanje orkestra v Operi. Kako meni Slovenska filharmonija pomagati Operi? Prav tako bi me zanimal splošen okvir sodelovanja med Filharmonijo, Opero in radijsko postajo in kakšni so eventualni načrti v tej smeri?**

Na srečo so odločilni prosvetni činitelji uvideli, da bi bila opustitev filharmoničnega orkestra težka, morda nepopravljiva napaka, ki bi za desetletja zavrla slovensko glasbeno življenje v tej intenziteti, kakor smo jo že dosegli. Seveda bi ta odločitev slabo vplivala tudi na glasbeno tvornost, na reproduktivno umetnost solistov itd. — V prihodnji sezoni pa je treba postaviti nove temelje sodelovanja med važnimi ustanovami. Kajti uvideti moramo, da kljub pomembnosti Slov. filharmonije, Opera, radijska postaja niso nikakoli osamljeni otoki kulturne dejavnosti, temveč neizogibno povezani drug z drugim. Šele skupaj tvorijo ti stebri stav-

bo glasbeno-kulturnega življenja. Na tej osnovi ne bo težko najti skupnih gledišč in doseči praktično zadovoljivo rešitev za sodelovanje, kar bo vsebina razgovorov, ki smo jih med seboj že začeli.

● **Kaj sodite o vprašanju reproduktivnega naraščanja v sklopu celotne slovenske glasbene kulture in še posebej s stališča Slovenske filharmonije?**

Slov. filharmonija sama našim reproduktivnim umetnikom lahko samo pomaga, da začno svoje javno udejstvovanje, če so zanj usposobljeni, in da v njem dalje delujejo. V tem pogledu bodo imeli vsi naši nadarjeni reproduktivci, zlasti pa mlajši talenti, v Slov. filharmoniji močno podpornico. Zadnja leta so prihajali iz mladih vrst znatni talenti, ki

Prof. Marjan Lipovšek

jim morda ni bila dana v zadostni meri priložnost, da bi pokazali svoje sposobnosti. Seveda ne more biti Slov. filharmonija preizkuševališče za vsakogar, ki bi želel nastopati. Treba je za to, da neke izrazite nadarjenosti, saj odgovarjamo tudi občinstvu za primerno kvaliteto izbrancev. Da pa se to storiti s posebno organizacijo koncertov, ki jih bomo predvidevali v okviru drugih prireditev. V samo pripravo za koncertno udejstvovanje teh mladih reproduktivcev pa Slov. filharmonija ne more posegati. To je naloga naših šolskih ustanov, predvsem Srednje glasbene šole in Akademije za glasbo. Vendar naj pri tej priložnosti omenim vročo željo vseh glasbenikov in vseh zavodov, ki pričakujejo iz teh ustanov svoje kadre, bodisi reproduktivne bodisi pedagoške, da bi vendar že uredili vprašanje ustreznih prostorov za ti dve ustanovi. V pogojih, v katerih sedaj delujeta, zaslužita najvišjo pohvalo za delo v popolnoma neustreznem okolju. Izključeno je prej pričakovati bistvenega izboljšanja rezultatov ali hitrejšega prihajanja absolventov v glasbeno življenje. Ustanove kakor Slov. filharmonija, Opera in radijska postaja pa nujno potrebujejo nove moči, kajti naše načelo mora biti, da delamo le z domačimi glasbeniki.

● **Kako bi mogli povečati število koncertov, zainteresirati čim večje število ljudi, kako priti do občinstva in spremeniti njegovo strukturo?**

Števila koncertov ni mogoče povečati v nedogled, temveč je število v nujnem sorazmerju z velikostjo kulturnega kroga oziroma vsega okolja, v katerem delujemo in iz katerega prihajajo obiskovalci. Večje število koncertov bi imelo za posledico neko pretutjenost, mlačnost, prenasiče-

nost v poslušanju glasbe in s tem praktično reakcijo — padeč števila obiskovalcev. Treba je nasprotno s pravim občutkom za utrip življenja našega okolja postaviti možni maksimum koncertov, a tega res dobro opraviti, organizacijsko, programsko glede zanimivosti skladb in seveda kvaliteto, po interpretacijski strani. Kar pa se tiče vprašanja o tem, da bi zainteresirali čim večje število ljudi in spremenili strukturo poslušajočega občinstva, ima Slov. filharmonija palogo, da poleg svojih koncertov, ki so brez dvoma elitne kulturne prireditve po kvaliteti in pomembnosti, glasbeno umetnost s primernimi programi popularizira v tistih plasteh naše družbe, ki so od globljeje umevanja umetnosti še oddaljene. To je pač ena najlepših, pa tudi najtežjih nalog. Glede njihove organizacije bodo v bližnji bodočnosti sprejeti načrti. Važno vlogo pa imajo pri tem kulturno-prosvetna društva, ki lahko s pravilnim razumevanjem svojega pomena in namena vrše eminentno važno vzgojno nalogo. Slovenska filharmonija, kot eden najvišjih glasbenih zavodov, se s to nalogo v osnovi ne more baviti, ker je to izven njenega namena in cilja. Lahko pa s svoje strani, ravno zato, ker je ugodna, bistveno pomaga na neki določeni stopnji ljudskih plasti, ki jih v umevanje umetnosti šele uvajamo.

V zvezi s tem še besedo o komornih glasbi! Ta je za šolanega glasbenika, pa tudi za vse ljubitelje, ki so že malo dlje prodrli v doživljanje glasbe, najvišja umetnost sploh. Toda zele je odvisna od prilik, v katerih živi družba. Do sedanja izredne višine se je mogla razviti zaradi pogojev družbene strukture 18. in 19. stoletja. Danes je to drugače. Zahteva subtilnega in poglobljenega poslušanja muzike, ki ne računa za učinki simfoničnih zvokov, temveč le s svojo linijo, formalno in vsebinsko vrednostjo, se v širokih krogih težko uresniči. Ne smemo pa prenehati z naporji, da komorno glasbo kljub tem težavam približamo ljudem, zlasti mladini, ki je dojemljivejša, kakor navadno mislimo.

● **All bi mi mogli navesti tiste programske najvažnejše stvari, ki bodo sestavljale vrhunski del letošnje koncertne sezone?**

Poleg domačih dirigentov Leskovic, Hubada, Cipčija, Simonitija, Svare in dirigentov iz so-

nemskega skladatelja Karla Orffa, eno od najznačilnejših in tudi najbolj uspešnih modernejših vokalno-instrumentalnih del. Drug tak večer bo prikazal slovenska nova dela: Kozinovo kantato Tlaka (na Aškerčevem besedilo), Simonitijevo Kolednico in Arničovo Z vlakom (na Zupančičevo pesem). To bo pač eden od vrhuncev letošnjega programa, velik prikaz naše tvornosti, izvajan z lastnimi interpreti vsega velikega ansambla. Tretja kantata bo Stravinskiga Svata za zbor in štiri klavirje, kar bo pri nas tudi zanimiva redkost.

Spored se sicer drži dobrega ravnotežja med klasično-romantičnimi in modernejšimi deli.

Posebno pozornost bomo posvetili mladinskim koncertom, ki jih bomo skušali v programskem pogledu popolnoma reorganizirati, tako da bodo svoj namen, nuditi primerno glasbo mladini, res izpolnili. F. N.

LUBARDA DOBITNIK NAGRADE »GUGGENHEIM«

Pred kratkim je bila ustanovljena mednarodna nagrada »Guggenheim«, hkrati z njo pa tudi nacionalne nagrade z istim naslovom. Jugoslovanska žirija, ki so jo sestavljali Gabriel Stupica, Momčilo Stevanović in Zoran Kržišnik, je nagrado »Guggenheim« za Jugoslavijo v znesku 1000 dolarjev prisodila črnogorskemu slikarju Petru Lubardi za njegovo sliko »Boj konjeva«.

90 LET »DESETEGA BRATA«

OB 14. SLOVENSKI IZDAJI

Letos mineva 90 let, odkar je Anton Janežič v 20. številki svojega Cvetja iz domačih in tujih logov izdal prvi »izvirni slovenski roman«, Jurčičevega »Desetega brata«. Da je od tega minilo šele devetdeset let, nama priča, kako mlada je pravzaprav naša literatura. Dvajset let prej so izšlo Prešernove poezije in v bore stoletju je nastala pred našimi rodovi vsa naša književnost, tja do najmlajših, ki bodo nekoč prevzeli vso to dediščino, nastalo v ne preveč rožnatih okoliščinah in vedno v sencih Evrope, stalno nekaj korakov za njo.

Letnica 1866 in dejstvo, da je uredništvo Slovenskega glasnika objavilo prvi izvirni slovenski roman v Celovcu, to je, na danes nacionalno izgubljenem ozemlju, nam več kot obsežne razprave potrjujejo nezavidanja vredno usodo slovenskega ljudstva, obenem pa v nas utrujejo prepričanje o izredni, ne samo literarni pomembnosti mož, ki so si postavili za svoj življenjski cilj pisati knjige v slovenskem jeziku. Na začetku plejade slovenskih nesmrtnikov pa stoji brez dvoma tudi

leži, da je pri založbi Kmečka knjiga v Ljubljani izšla nova izdaja Jurčičevega »Desetega brata«, ki jo je mikavno in z občutkom za Jurčičevo povest ilustriral in z lepimi inicialkami opremil znani slikar Gvido Birolla. Založba Kmečka knjiga si že dalj časa prizadeva, da bi s posebnimi izdajami razširila nekatera kvalitetna dela tudi med prebivalstvo podeželja. V tej težnji je izdala tudi novo, po vrstnem redu že štirinajsto izdajo »Desetega brata«. Knjiga je izšla v 3000 izvodih in upajamo, da bo spriču svoje lepe opreme našla pot v nove kmečke domove, kjer te povesti morda še nimajo.

Z besedico »morda« sem hotel naznačiti blagohotno usodo, ki je vse do častiljivega devetdesetletnega jubileja spremljala »Desetega brata«. Knjiga je izšla doslej v 14 različnih izdajah, pri čemer pa ne štejemo niti dramatisacij, niti srbskega preveda, ki je izšel pri založbi »Rad« v Beogradu v zbirki Jugoslovanski pisci in v prevodu Marijane Zander in Josipa Zidarja. Mirno pa lahko rečemo, da je doslej izšel »Deseti brat« v najmanj 150 tisoč izvodih, kar je samo po sebi dovolj zgovorna številka.

Kako so se vrstile izdaje »Desetega brata«? Prvo iz leta 1866 smo že omenili. Druga je izšla v Jurčičevih Zbranih spisih, 1. zvezek, ki jih je uredil Fran Levce, založil pa Odbor za Jurčičeve spomenike 1882. Tretjič je izšel »Deseti brat« leta 1902. v drugem natisu Jurčičevih spisov, v prvem zvezku, tudi pod urednikom Levcem. Šest let pozneje, 1908, je »Deseti brat« vnovič prišel na svetlo v Jurčičevih Zbranih spisih, ki jih je uredil Fran Levce. Leta 1911 je knjigo izdala Mohorjeva družba v Celovcu za svoje redne člane, ki jih je bilo tedaj 85.790 ter z ilustracijami Ivana Vavpotiča. To je bila doslej najbolj množična izdaja Jurčičevega romana in kaže, da je dosegla velik uspeh. O tem smemo sklepati zato, ker je Mohorjeva družba v Celovcu že naslednje leto, 1912, ponovno izdala »Desetega brata« z istimi Vavpotičevimi ilustracijami.

Tudi sedma izdaja je bila Mohorjeva. Tokrat je izšla v Celju 1936 kot šolska izdaja s komentarjem Franceta Koblarja v zbirki Cvetje iz domačih in tujih logov. Naj omenim še eno Mohorjevo izdajo, ki pa je izšla v Celovcu po tej vojni, leta 1952, v družinskih večernikih, namenjenih korokšim Slovincem. Ilustracije so bile Vavpotičeve. Naslednja izdaja je bila Grafenauerjeva v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. zvezek Jurčičevih spisov, kjer je bil spet ponatisnjen »Deseti brat«. Po osvoboditvi so izšli štiri izdaje. Razen najnovejše pri Kmečki knjigi je izšel »Deseti brat« v 3. zvezku Jurčičevih Zbranih spisov, ki so izšli pri Jugoslovanski knjigarni po prvi svetovni vojni 1922. Isto leto je dr. Ivan Prijatelj izdal pri Tiskovni drugi 3. z

BRALCI NAM PIŠEJO

ZAČETNE TEŽAVE novega šolskega leta

Več kot 30 dijakov z Mosta na Soči in okoliških vasi obiskuje letos nižjo gimnazijo v Tolminu. Tja se jih večina vozi z rednim potniškim avtobusom podjetja »Avtopromet Gorica«.

Urah, za višje razrede pa popoldne, namesto obratno, kakor je bil to običaj v prejšnjih letih. Ker nekateri učenci stanujejo tudi po več kilometrov oddaljeni od šole, bodo morali v zimskem času z doma na pot priti šoli še preden se bo popolnoma zdanilo, pa tudi miraz je občutnejši v prvih jutranjih urah.

Še neodstranjeni sledovi vojne

Kdor je videl železniško postajo v Novi Gorici ob priključitvi Slovenskega Primorja k Jugoslaviji in jo spet obišče zdaj — po devetih letih — lahko ugotovi velike spremembe in obnovitvena dela, ki so bila do sedaj že opravljena na postajnem poslopju in v neposredni okolici.

Izpred sodišča v Ljubljani

Iz zasede nad tekmece

Lani novembra je bila zabava v gostilni »Doma« v Komendi. Te zabave so se udeležili tudi 23-letni F. D. in njegova prijateljica 26-letni F. H. in 29-letni K. B.

Tudi malomarnost je treba kaznovati

Zaradi neprevidnosti in malomarnosti prihaja čisto do hudih posledic. Tako bi lahko prišlo do milijarde škodo.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Stane Mahnič, star 51 let, doma iz Sežane; Martin Pescar, star 35 let, rojen v Clevelandu; Ludvik Lindič, star 33 let, doma iz Ljubljane; Gladys Strniša roj. Borling, stara 33 let, rojena v Ameriki; Janez Germak, star 47 let, rojen v Clevelandu; Anton Kromer, star 55 let, rojen v Clevelandu. Razen naštetih so umrli v Detroitu Lojze Vokač, star 71 let, doma iz Dvora pri Žužemberku; v Jolietu Jože Kozlevar, star 65 let, doma iz Trebnju; v Darraghu Anton Jezernik, star 79 let, v Milwaukee pa Ana Strucel, stara 74 let, doma iz Crnomlja.

ŠAHOVSKA OLIMPIJADA

Jugoslavija — Madžarska 1,5 : 1,5 (1)

Moskva, 24. sept. V zadnjem kolu šahovske olimpijade v Moskvi vodil Jugoslavija proti Madžarski z 1,5:0,5 točke pri dveh prekinjenih partijah. Gligorič in Szabo sta remizirala, Matanovič pa je kot črni premagal Barco.

Ostali rezultati: SZ : Romunija 1,5:1,5 (1) — trije remiji, Geller pa ima dobljeno partijo proti Radulescuju, Argentina : Danska 1,5:2,5.

Brzobjavke

MOSKVA, 24. sept. (Tanjug). — Zadnji partiji ženskega svetovnega šahovskega prvenstva je Olga Rubcova premagala Ljudmilo Rudenkovo in osvojila naslov prvakinje. Rubcova — inženir iz Moskve — je dosegla 10 točk iz 16 partij. Druga je Bykova 9,5, tretja Rudenkova 4,5 točke. Rubcova je prvokrat osvojila prvenstvo SZ leta 1937.

LOS ANGELES, 24. sept. Reuter. Prvo mesto na mednarodnem teniškem turnirju za prvenstvo jugozahodnega Pacifika v Los Angelesu, je osvojil Amerikanec Herbert Flam, ki je v finalu premagal Avstralcu Kena Rosewalla s 4:6, 6:1, 5:7, 6:3, 7:5.

FORLIJ, 24. sept. (AP). V Forliju (Italija) je evropski boksarski prvak lahke kategorije Italijan Duilio Loi premagal Nemca Alberta Müllerja s knock-outom v tretji rundi.

SPIT, 24. sept. — Atlet spletkeskega ASK Jaša Grabovca je včeraj na atletskem mitingu v Splitu vrgel koplje 66,1 m in tako dosegel državni mladinski rekord, ki je ob enem tudi članski rekord LR Hrvatske.

BEograd, 24. sept. Po sklepu Šahovske zveze Jugoslavije bo tekmovalna I. liga v Rogasji Slatini od 14. do 20. oktobra. Na tekmovanju bo sodelovalo osem moštev (Partizan, Crvena zvezda, Slavija, Mladost, LSK, LUSK, VSK in Student).

BEograd, 24. sept. Bronstein in Reshevsky sta se dogovorila za dvojbo 24 partij. Prva polovica dvojboja po decembra v Moskvi, ostale partije pa na Švedskem in Nizozemskem. Vemoljster Reshevsky je prosil, da bi bil njegov sekundant v Moskvi Gligorič (ali kak drug jugoslovanski vemojster), medtem ko bo v drugi polovici sekundant Reshevskaja vemojster Euwe.

285 ŠAHISTOV NA TURNIRJU V PORTOROŽU

Portorož, 24. sept. — V Portorožu, kjer pravzaprav zaključujejo letošnjo dakej skromno sezono, se je sinoči in danes zarana zgrnilo nekaj stotin šahistov in šahistek iz vse Jugoslavije. V hotelu »Palace« so marljivo kopirski šahisti že tretjič odprli mednarodni turnir šahovskih moštvi, ki postaja tradicionalna vsakoletna šahovska prireditev v tem najlepšem slo-

Udeležba v Melbournu

Danes bo v Beogradu plenum jugoslovanske olimpijske komisije. Predmet zasedanja je izbor jugoslovanske zastopstva za olimpijske igre v Melbournu.

Člani olimpijske komisije bodo razpravljali na podlagi predlogov posameznih strokovnih zvez. Kaže, da bo boj za posamezna mesta v letalu za Avstralijo precej huda, saj bodo zastopniki posameznih zvez z najrazličnejšimi argumenti podpirali kandidature svojih tekmovalcev.

Z udeležbo na olimpijskih igrah v Melbournu, ki so doslej največja svetovna športna manifestacija, naj Jugoslavija pokaže vsestransko moč svoje telesne vzgoje. Zaradi visokih stroškov naj bo seveda udeležba usmerjena tako, da nas bodo v Melbournu zastopali le tisti športniki, ki

danega dneva ne bi odpotovali v Melbournu. Pri tem imamo v mislih tudi dejstvo, da so naši nogometaši pravi profesionalci in da zares ne sodijo na olimpijske igre.

Po nepopravljivi vestih pa bodo nogometaši izpadli iz okvirne številke zaradi tega, ker si bodo sami plačali pot v Melbournu. Vse stroške nastopa na olimpijskih igrah bodo namreč križili z daljšo turnejo po Aziji in Afriki. Če je stvar v tem, tedaj je itak vsa razprava odveč in velja morada dobro premisliti le prejemljeni problem amaterskega statusa naših nogometašev.

Kaj pa drugi športniki? Atletska zveza je predlagala Mugošo, Mihaliča, Lorigerja, Radoševića, Bezjaka, Račiča, Kotuško in Usenikovo. Skupno torej osem tekmovalcev. Menimo, da je predlog realen in objektivni. Vsak od omenjenih atletov je vsaj deloma izpolnil olimpijsko normo in ima kva-

da so naši boksarji sedaj v odlični formi, kar kažejo uspehi v zadnjih srečanjih s Poljaki in Madžari. Melbourn pa, da je številni kandidati prisloko, Paljič, Vitič in Jakovljevič bi bili najprej kandidati.

Rokoborci so se odlično odrezali na edinem največjem tekmovalnem prizorišču v Opatiji. Vsi trije predlagani kandidati Simič, Vukov in Horvat so zrela za olimpijske igre.

Pri strelcih je tako. Jugoslovanci imajo možnosti le v streljanju s prečično malokalibrsko puško. Po družbeno tekmovalca lahko zastopata državo v tekmovalni disciplini. Torej dva strokovna člana. Vsi trije predlagani kandidati, ki jih bodo z izbranimi tekmovalci izbrali med Ježom, Vrbincom, Mladostom, Prauchardtom in Marzovićem.

Plavalca prihajata v poštev v disciplini Jeričevića in Njeguš. Oba ustrežna. Kolesarji predlagajo dr. pr. prava Veselina Petroviča. Ker je njegova mednarodna vrednost približno enaka večini drugih kandidatur, kaže, da je tudi Petrovič resen kandidat.

Eno k drugemu je to 31 tekmovalcev. Pri izboru vodil bi bilo treba paziti, da bi v Melbournu odstopali res in strokovnjaki, enemu ali dveh posebnih funkcionarjev, ter dvanajst tekmovalcev, ki bi bila poverjena srbu za celotno odpravo. Konkretno torej raven kolesarstva naj gre za vsako panogo po en vodja.

31 tekmovalcev in 10 funkcionarjev. Takšno, menimo, da bi naj bilo jugoslovanske olimpijske zastopstvo v Melbournu.

Sicer pa se bo vse to odločilo šele danes v Beogradu. B. B.

V. JUGOSLOVANSKA ALPSKA VOZNA Tekmovalci ČSR najboljši

Bled, 26. septembra. — Ker so naši tekmovalci na V. jugoslovanski alpski vožnji prispeli na cilj na Bledu še pozno zvečer, so se seveda v ocenjevanje rezultatov zavleklo pozno v noč. Tako se je predvidena razpisna lista rezultatov in razdelitev nagrad, ki je bila napovedana za ob pol devetih ur zvečer v dvorani Kazine, pričela šele okoli pol enajstih. Komisija za ocenjevanje rezultatov je imela zaradi tega, da je štela udeležencev toliko, da je bila utegnjena izračunati popolno razvrstitev udeležencev v generalnem plasmanu, temveč je objavila samo imena prvih dveh.

V sta kategoriji avtomobilov Nemanja Josef Grezer na P. Bschu, med motoristi pa Michael Mettenhauer (Avstrija), na motoriju znakme Puch 250 kubikov. Ob motoriju sta brez kazenskih točk. Razvrstitev vseh ostalih udeležencev v generalnem plasmanju, kakor tudi plasma za prvenstvo Jugoslavije za avtomobile, sta posebna komisija A. MZ Slovenije izračunala namadno v Ljubljani.

Udeleženci v generalnem plasmanju so odprli vsuemu pričakovanju pretrpetljivo zmago tekmovalci ČSR, ki so zasedli prvo in drugo mesto. Presenečenje predstavlja tudi tretje mesto Tržiča II, ki je naše najbolje plasirano moštvo.

MOSTVENI PLASMA ČSR I (postava: Horvka, Lančan, Hubaček) ocsnaka vožnja 0 točk, Rotvarica 198 točk; ČSR II — ocsnaka vožnja 0 točk, Rotvarica 161 točk; Tržič III (Hrast, Kurnik, Pristovnik) ocsnaka vožnja 40 točk, Rotvarica 161 točk; Ljubljana II — ocsnaka vožnja 0 točk, Rotvarica 205 točk.

LJUBLJANSKO-PRIMORSKA LIGA Irlirijani presenetili

V prvenstvu ljubljansko-primorske nogometne lige je bilo spet nekaj zanimivih srečanj.

Nasploh je zanimivo, da letos še prva kolo odločajo o kandidatih s medsebojnimi srečanji glavnih favorotov in tako je to prvenstvo še precej privlačnejše. Triglav, Krim, Irlirija, ki klub izmed teh treh bo uspešni.

Nedeljsko srečanje med Krimom in Triglavom bi nam skoraj. Rezultat dati odgovor, kdo je boljši. Rezultat nam tega ne pove, ker je ostal na neodločen. Dogodki na igrišču pa govore, da je Triglav precej boljši, ker je klub samo 10 igralcem imel odločno premoč.

Za presenečenje je poskrbel Irlirija, ki je sredi Kranja premagala sicer solidno moštvo Mladosti. S tem si je trenutno priborila prvo mesto, pa, da bo še marširsko jemala točko. Drugo presenečenje je zmaga Slovana. Izolci nad domačo enajstoroico in nam ne manjše tretji poraz bivšega člana ocsnake lige Novoz Gorice, ki menda nadaljuje »tradicijo« iz cone. Prvi točki si je pričakovano priboril Tržič nad Branikom.

Table with results for various teams: Irlirija 3:2 0 0 5:2 5, Triglav 3:2 0 10:4 5, Krim 3:2 0 11:8 5, Slovan 3:2 0 8:5 3, Grafičar 3:1 1 0 6:7 3, Tržič 3:1 0 2 7:12 3, Izola 3:1 0 2 6:11 2, Branik 3:1 0 2 6:11 2, Mladost 3:0 1 2 2:4 1, Nova Gorica 3:0 0 3 5:13 0.

Kaj zdaj, FANT? ROMAN 63. Ti pa si znaš privoščiti ljudi! Prišla sta do kina. Tam sta zavila skozi vhod na dvorišče. Dvorišče je več vrst, tole je bilo tako zraven skladišč. Črna plinska luč je osvetljevala velika dvokrilna vhodna vrata, podobna tistim za garaže. »Skladišče pohištva, mojster Karl Puttbreese,« je bilo zapisano na njih. Ovečka je pokazala nekam na temno dvorišče. »Tam bo najino stranišče,« je rekla. »Kje?« je vprašal. »Kje?« »Tamle,« je še enkrat pokazala, »tista vratca tam zadaj.« »Se vedno se mi zdi, da me imaš za norca.« »Tule je najin vhod,« je rekla Ovečka in odprla vrata v garažo z napisom Puttbreese.

s starim pohištvom,« je pojasnila Ovečka. »Počakaj, vse ti bom pokazala. Glej, tam gori je črna stena, ki ne seže do stropa! Tja gor morava.« »Tako,« je rekel Fant, Ovečka pa je nadaljevala: »To je kino. Saj si videl spredaj, ali ne?« »Sem videl,« je bil ves zadržan. »Oj, Fant moj, nikar se tako kislno ne drži, boš že videl! To je torej kino, zdaj pa bova šla na streho.« Stopila sta naprej. Zepna baterija je osvetlila ozke lesene stopnice, strme kot lestev, naslonjene ob steno. Pravzaprav je bilo tisto prej lestev kot pa stopnice. »Tu gor?« je podvomil Fant. »Ti v sedanjem stanju?« »Ti bom že pokazala,« je rekla in že je stopala navzgor. Trdno se je držala, saj je pravzaprav plezala. »Tako, zdaj bova pa takoj tam.« Strop je bil tik nad njunima glavama. Šla sta skozi nekaj predor, nekje spodaj na levi je ostalo skladišče s starim pohištvom. »Za menoj pojdi,« je svetovala Ovečka, »sicer se boš kar na lepem znašel spodaj.« Takoj nato je Ovečka odprla vrata, prava vrata, potem pa je prižgala električno luč, pravo električno luč, in rekla: »Zdaj sva pa tu.« »Da, tu sva,« je rekel Fant in se ozrl. »Ah tako, seveda!« »Poglej no,« je rekla Ovečka. Bili sta dve sobi ali pravzaprav ena, zakaj med podboji ni bilo vrat. Strop je bil grobo pobeljen. Stala sta v spalnici z dvema posteljama, omaro, stolom in umivalnikom. Črna ni bilo. Tam v drugem prostoru pa je stala lepa črna zofa z belimi gumbi in zraven predalnik in manjša miza. Vse je bilo iz mahagonijevega lesa, na tleh pa črna preproga. Pravzaprav je bilo kar čedno, zakaj okna so zastirale lepe zavese. Troje oken je bilo s prav majhnimi okvirji.

»In kje je kuhinja?« je vprašal Fant. »Tule,« je pokazala železno peč z dvojnimi obroči. »Pa vodovod?« — »Tudi tu, Fant moj,« je rekla in mu pokazala koritce, skorajda skrito med predalnikom in pečjo. »Koliko pa bo to stalo?« — »Štirideset mark,« je odgovorila. »To je pravzaprav zastoj.« »Kako zastoj?« »Poslušaj,« je rekla. »Mar ne razumeš tega z lestvijo in pa, da sta sobi tako neumno postavljena sem gor?« »Ne,« je odgovoril, »nimam pojma, kaj misliš. Verjetno je bil gradbenik malo čez les. Takšnih je menda mnogo.« »Nikar no,« je rekla Ovečka. »Tu je bilo večih pravo stanovanje s kuhinjo in straniščem in prednjo sobo, sém gor pa so vodile prave stopnice.« »In kje je zdaj vse to?« »Potem so zgradili kino. Do vrat v najino spalnico sega filmska dvorana. Vse drugje je preč in je zdaj tam kino. Ti dve sobi pa sta ostali in ni vedel nihče kaj početi z njima. Pravzaprav ju je Puttbreese spet odkril. Iz svojega skladišča je speljal sém gor tiste stopnice, ki so pravzaprav lestev. Ker potrebuje denar, bi ju rad oddal.« »In zakaj ne stane stanovanje pravzaprav nič in vendar štirideset mark?« »Ker ne sme oddati. Gradbena komisija bi ne dovolila. Več, zaradi ognja in osebne varnosti.« »Kako boš ti prišla sem gor čez nekaj mesecev?« »To kar meni prepusti, glavno je, da ti je stanovanje vseč...« »Stanovanje je tako rekoč kar dobro...«

DNEVNE NOVICE

Strojeplati in stenografski tečaj... Vsi administrativni tečaj v Ljubljani se bo pričel 2. oktobra.

Zveza združenih hranilnic in posojilnic v Ljubljani se je preselila v nove poslovne prostore na Mikošičevo cesti št. 6-II.

Expres hladno lepilo za vsa mizarska dela

GLEDALIŠČA SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE V Operi bo gostoval 25. septembra reprezentativni državni ansambel pesmi in plesov Indije.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE razpisuje abonma za sezono 1956-57. Razpisana sta dva abonmaja: A in B.

KINEMA TOREK, 25. septembra ob 20: Axelrod: 'Sedem let skomina'. Abonma D.

KINEMA SREDA, 26. septembra ob 20: Axelrod: 'Sedem let skomina'. Abonma E.

KINEMA PETEK, 28. septembra ob 15:30: Axelrod: 'Sedem let skomina'. Abonma F.

KINEMA SOBOTA, 29. septembra ob 20: André Roussin: 'Mož, žena in smrt'.

KINEMA NEDELJA, 30. septembra ob 15:30: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

Čestitka Diplomiral je na filozofski fakulteti slavistični oddelek - tov. Miloš Christof iz Ljubljane.

PREDAVANJA V Klubu kulturnih delavcev bo v torek, 25. septembra ob 20:30 ob kratkem predavanju predaval svoje barvne diapozitive prof. dr. Božo Škerlj.

VESTI IZ KRANJA KINO 'STORZIC': Ob 16 in 18: Ameriški film: 'Trinajsta ura'.

Z BLEDA KINO Italijanski film: 'Anna Zacheo'.

Z IESENIC IN OKOLICE Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Alojz Jenko.

VESTI IZ TRBOVELJ KINO 'SVOBODA-TRBOVELJE II.': Danški film: 'Potniki s Flendisa'.

VESTI IZ MARIBORA 37 let. gospodinja, Slov. Bistrica - Petra: Karolina Veršič, brusilka.

CELJSKO GLEDALIŠČE Torek, 25. septembra ob 20: Sofoklej: 'Antigona'.

RADIO LJUBLJANA Spored za torek, 25. septembra Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

KINEMA SREDA, 26. septembra ob 20: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA PETEK, 28. septembra ob 15:30: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA SOBOTA, 29. septembra ob 20: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA NEDELJA, 30. septembra ob 15:30: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

NAGRADNI NATEČAJ KUPON STEV. 4 4. vprašanje: Katera tovarna izdeluje te radijske sprejemnike? Odgovor: Ime in priimek: Točen naslov: Odrežite!

IZ ZALCA KINO Ameriški film: 'Avstralski Robin Hood'.

IZ MURSKE SOBOTE KINO 'PARK': Ameriški film: 'Na divjem zapadu'.

VESTI IZ TRBOVELJ KINO 'SVOBODA-TRBOVELJE II.': Danški film: 'Potniki s Flendisa'.

VESTI IZ CELICE 37 let. gospodinja, Slov. Bistrica - Petra: Karolina Veršič, brusilka.

ZALOŽNIŠKO PODJETJE 'GRADJEVINSKA KNJIGA' je dala naprodaj tele izdaje: POVPREČNE NORME V GRADBENIŠTVU III. DEL - KNJIGA 1 - OBRTNIŠKA DELA.

De-De DEZINFICIRANJE IN DEZOBORBA

Centralni higijenski zavod v Ljubljani, Trubarjeva ulica 2, vabi medicinske sestre na podiplomski tečaj iz industrijske higijene.

KINEMA UNION Ameriški barvni film HOUDINI Brez tednika. Predstava samo ob 16.

KINEMA VIČ Ameriški barvni film 'KROGLA ČAKA'

KINEMA TRIGLAV Madžarski film 'Še živijo'

KINEMA KOMUNA Ital. film: 'Zvesta žena'

KINEMA ŠIŠKA Francoski film 'Bela griva'

CELJSKO GLEDALIŠČE Sreda, 26. septembra ob 20: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA SREDA, 26. septembra ob 20: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA PETEK, 28. septembra ob 15:30: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA SOBOTA, 29. septembra ob 20: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA NEDELJA, 30. septembra ob 15:30: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

KINEMA SOBOTA, 29. septembra ob 20: Cehovi: 'Stare ruske šale'.

PRODAMO TOVARNA avtomobila 'RENAULT', 7 ton in 'FIAT 634', 7 ton

DROBNI OGLASI USLUZBENEC administrativne stroke, vešč vseh pisarniških poslov.

'FURNIR' PODJETJE ZA PROMET S FURNIRJEM, VEZANIMI PLOŠČAMI, PANEL PLOŠČAMI, LESONITOM IN PARKETI

Table with columns for material types (3mm, 4mm, 5mm, 6mm, 7mm, 8-10mm) and prices for various locations like Sremska Mitrovica, Rijeka, Blažuj, Zagreb, etc.

vse vrste furnirjev • panel plošč • lesonita, lamelnih vrat, prefurniranih ali za barvanje

OGLEJTE SI NAJAKTUALNEJŠO PRIREDITEV GOSPODARSKEGA RAZSTAVIŠČA V LETOSNJEM LETU I. SEJEM IZVOZNIH ARTIKLOV JUGOSLAVIJE

List izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje 'Ljudska pravica', Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181

PORAVNAVA STAREGA SPORA?

Od zore 7. do polnoči 13. septembra zvezdoslovci skoraj niso zatisnili očesa

Vsi teleskopi so bili naravnani na mali planet Mars, zakaj prvič po letu 1924 se nam je približal na 56 milijonov kilometrov. Za primerjavo naj povemo, da se razdalja med Zemljo in Marsom giblje med 60 in 366 milijoni kilometrov, tako blizu kot pred dnevi pa bo Mars spet leta 1971. Bliže kot 60 milijonov kilometrov je Mars samo dvakrat ali trikrat v sto letih.

Razen tega je bil Mars ponoči 10. septembra v opoziciji z Zemljo in so zvezdoslovci videli tisto polovico njegove površine, ki jo je obevalo sonce. Ob tej priložnosti so skušali znanstveniki, člani »Znanstvenega odbora za proučevanje Marsa«, zbrati nekaj nadaljnjih podatkov, ki bi posredovali odgovor na že staro sporno vprašanje: »Ali je na Marsu življenje?»

S tem vprašanjem se ukvarjajo zvezdoslovci že od leta 1840. Takrat je ameriški zvezdoslovec Lowell naštel na Marsu 420 ravnih »prekopov«, širokih od 20 do 30 km in dolgih do 5000 km. Te črte so postajale v

marsovskih pomladih izrazitejše, pozimi pa so se močno zožile. Lowell je sklepal, da so ti prekopni delo razumnih bitij in da se v njih zbirajo tajajoče se vode ledenih kap na tečajih ter namakajo suha sorazmerno hladna področja na planetu.

Pol stoletja je Lowellova teorija vznemirjala znanstveno domišljijo. Zvezdoslovec Littrow je celo predlagal leta 1924, naj bi navezali stike z marsovskimi inženirji, da bi zgradili v Sahari sistem namakalnih prekopov.

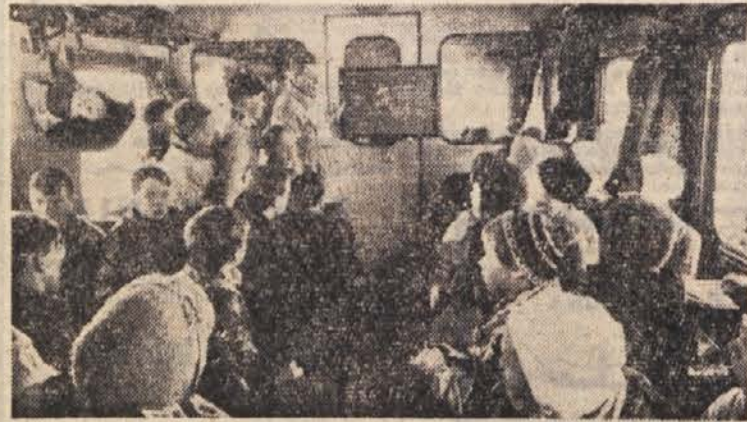
Predlanskim so napravili na deset tisoče fotografij, vendar niso zasledili na njih znakov o kakih prekopih ali podobnem delu razumnih bitij. Samo Japonci zatrjujejo, da so opazili prekope. Pač so zvezdoslovci ugotovili blizu enega tečaja novo temno liso, ki meri približno 800.000 kvadratnih kilometrov. Ta lisa se je prav kot vse druge spreminjala v skladu z letnimi časi. Spomladi je bila blede, poleti se je svetila modrikasto zeleno, na jesen je prešla v rjavkasto rdečo, pozimi pa se je izgubila.

Nekateri znanstveniki, zlasti sovjetski, razlagajo te lise kot obliko primitivnega rastlinstva (lišajev in mahov), podobnega tistemu na pamijskih visokih planotah. Drugi znanstveniki jim odgovarjajo, da je to samo optična utvara. Ameriški astronom Slipher pa je pokazal fotografijo, ki je odkrivala na marsovskem puščavskem področju modrikasto zeleno liso. Po njegovih trditvah je to dokaz, da Mars ni mrtva zvezda.

Razmere za višje organizirana bitja so na Marsu kaj neugodne. V ozračju je dvestokrat manj prostega kisika kot na Zemlji, razen tega pa je v njem samo nekaj sledov vode. Zračni plašč na Marsu bi lahko primerjali z zemeljskim v višini 20 km, dnevna temperatura pa se spreminja od 15 stopinj nad ničlo do 60 stopinj mraza. Po vsem tem bi torej bilo mogoče na Marsu samo najprimitivnejše življenje.

V razpravi o življenju na Marsu so se znanstveniki razdelili v dvoje nasprotnih taborov. Mehaniki — med njimi sovjetski znanstveniki — so mnenja, da na Marsu mora obstajati življenje, ker je fizikalno in kemično mogoče. Vitalisti pa pravijo, da rastlinstva na Marsu sploh ni, zakaj materialni pogoji za njegov obstoj ne zadostujejo.

Doslej še niso objavili ugotovitev letošnjih opazovanj, zelo verjetno pa bodo posnetki z najnovejšimi teleskopi posredovali vsaj delni odgovor na sporno vprašanje med mehaniki in vitalisti. Največ si obetajo od »Lumicon«, novega teleskopa, ki je zelo občutljiv za vseirske pojave.

Idealno kombinacijo dela in igre si je izmislila švedska državna železnica za šolske otroke. Solam daje v najem vlakovne garniture, katerih vagoni so preurejeni v učilnice. Če imajo šolske uprave v načrtu izlete, pouk zaradi tega prav nič ne trpi, ker se šolarji med vožnjo seznanjajo s zemljepisnimi posebnostmi pokrajine, po kateri se vozijo, zraven pa jim vzgojitelji posredujejo še drugo splošno znanje. Tako se torej spreminjajo izleti učencev nekaterih švedskih šol v »dnevne zgodbe« nega zemljepisja...

»Ameriški prag« na dražbi

Ellys Island bodo prodali tistemu, ki bo ponudil največ

Celih petdeset let je bil otok na vzhodu v newyorško pristanišče kraj, kjer so ljudje trepetali, pričakovali, se veselili ali žalovali. Ime tega otoka je bilo znano po vsem svetu, čeprav meri samo enajst hektarov. Ni slovenskega izseljenca, ki ne bi poznal imena tega otoka. Sloves mu je prineslo dejstvo, da se je na njem odločala usoda vseh izseljencev, ki so iskali kruha v Združenih državah.

Tisti, ki so se nameravali nastaniti v Novem svetu in so prihajali iz Evrope, so morali na otok Ellys v nekakšno karanteno. Tam so jih pregledovali in tam so prišli pričakovali končno odločitev. Od tam so tudi Finžgarjevo dekle Ančko poslali nazaj...

Statistike kažejo, da je v zadnji polovici stoletja šlo prek Ellysa Islanda najmanj petnajst milijonov izseljencev. Zdaj Ellys Island prodajajo. Združene države ga bodo dale tistemu, ki bo največ ponudil. Dražba bo 19. novembra letos.

Dolgo so upali, da bodo ta zgodovinski otok vendarle uporabili v javne namene. Zanj sta se zanimali predvsem mesti New

York in New Jersey. Newyorški mestni očetje so nameravali ustanoviti na otoku poboljševalnico za mlade kriminalce, federalna vlada pa bolnišnico za kronične alkoholike in morfiniste. New Jersey je imel namen postaviti na otoku etnografski muzej in center množičnih zabav.

Nobena teh zamisli pa ni doživela uresničitve. Ne mesto ne država New York, ne država Jersey niti kaka druga organizacija, ki ne deluje na osnovi dobička, se ni mogla odločiti za velike izdatke. Po temeljitem proučevanju finančne plati so prišli do zaključka, da se adaptacija ne bi izplačala.

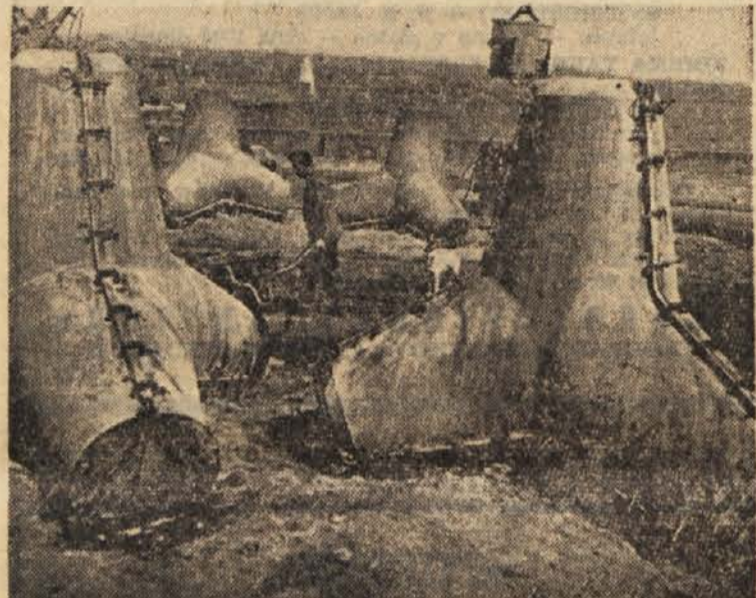
Nekaj časa je letos kazalo, da se bosta mesto in federalna vlada nekako sporazumeli; na Ellysu Islandu bi postavili center za trgovinsko izmenjavo, ker so podobne organizacije v mestu preveč obremenjene, toda tudi ta varianta je iz finančnih razlogov padla v vodo.

Tako se je zgodilo, da so Ellys Island predali Upravi za javne usluge in ga tako prepustili privatnim rokam. Uprava ga bo zdaj prodala tistemu, ki bo zanj največ ponudil. Devetnaj-

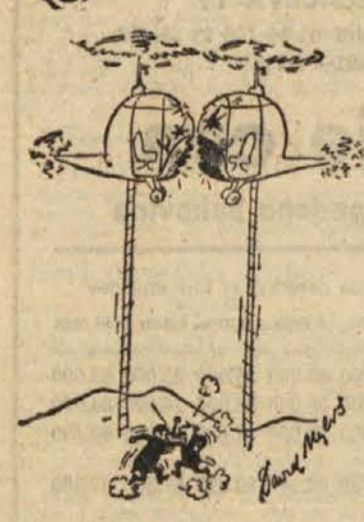
stega novembra se bo na Upravi za javne usluge razlegel glas: »Prvič, drugič — kdo da več za Ellys Island?«

Na podstrešju neke hiše v Zariču sta znesla goloba za avni naraščaj gnezdo iz samih žeblijev in kosov žice

ZA DOBRO VOLJO

Okoli šest sto 7,5-tonskih betonskih klad so izdelali Angleži za zaščito svojih pristanišč pred močnimi oceanskimi valovi; njihova mogočna sila bi se drobila ob betonskih velikanih, ki bi tako varovali pristaniščne naprave ter industrijsko in potniško obalo.

Cornier še vedno v formi

Na letošnji svečanosti na čast upokojencev v Angerju (Francija) je za glavno senzacijo spet poskrbel George Cornier, ki mu je zdaj 82 let. Cornier je starešina francoskih letalcev. Bil je eden prvih, ki so se dvignili z balonom v zrak. Tudi letos je tvegati takšno potovanje z balonom. Močan zračni tok ga je zanesel 80 km daleč od starta.

Nadaljevanje na tleh

»Hotela si bel telefon, zdaj pa imaš.«

»Torej nisi poročen, strliček? Kdo ti pa pove, česa ne smeš?«

Sodobni prijemi V UREJANJU ARHIVOV

Arhivom posvečajo po svetu veliko skrb — Švedi so izdoblili prostore za arhiv v živo skalo

Ko je Aškerc leta 1898 postal prvi ljubljanski arhivar in s tem pravzaprav prvi slovenski poklicni arhivar, se je moral boriti z začetnimi težavami, o katerih je vestno pisal službena poročila. Potem ko se je seznanil z glavnimi potezami arhivske vede in si ogledal za tedanje razmere dobro oskrbovani Zemaljski arhiv v Zagrebu, se je na svojem službenem mestu znašel v arhivskem okolju, ki je bilo vse prej kot idealno. Začel je arhivati s snatimi prahu, »ki se ga je nabralo na cente«, in predlagal, naj se arhivska soba očisti »nepotrebnih ropotij (n. pr. mišjih pastí, bobnov etc...)».

Predvidel je, da »se mora soba vsak dan temeljito prezračiti, zakaj zrak v njej je grozen in človeku, ki dela v njej, naravnost poguben« ter predvidel napravo ventilacije. »V imenu humanite«, nadaljuje Aškerc, »prosim, naj se kaj ukrene, da se bo soba mogla prezračevati...«

Aškercove želje pa so šle dalje. Prosil je, naj bi soba vsaj dva-

krat na teden pometali, prah po mizah, stolah itd. pa naj bi pobrisali vsak dan. Zelzel je dobiti umivalnik in pljuvalnik in se v ponovnem poročilu še odločneje postavil proti razni ropotiji, ki jo takole opisuje: »n. pr. stara zagrinjala, cela kolekcija antikvaričnih tičnikov, bobni, ter še nekaj brezimnih reči, po katerih se samo prah nabira, ki so same na sebi perele in trhle in samo kužijo zrak.«

Za nekdanje razmere je pomnilo že velik napredek dejstvo, da se je mestna uprava sploh spomnila na postavitve arhivarja, s čimer je rešila ne le problem Aškercove osebnosti, marveč tudi problem hrambe dragocenega arhivskega gradiva. Če se je Aškerc nastopil v zgoraj opisanih okoliščinah, tega za tiste čase ne smemo preostro soditi, saj se še danes pri mnogih nepoučenih pojmi arhiva, prahu, smradu in ropotije zlivajo v neko harmonično celoto. Pri tem se le prevečkrat pozablja, da

so ravno arhivski dokumenti legitimacija, s katero se preteklost in sedanost predstavljata bodočnosti. Spričo močnega dotoka arhivskega gradiva po osvoboditvi je vprašanje naših arhivov prav danes tako aktualno, kot menda še nikdar ni bilo, zakaj sicer bomo v kratkem zabredli v nepregledne gmote papirja, v katerih bo dragoceno gradivo nedostopno obležalo med brezvrednim. To pa je zopet zvezano z vprašanjem dovolj številnega arhivskega kadra.

Problem se ne postavlja samo pred nas, marveč je občuten po vsem svetu. Prostornost, varnost in zračnost so zahteve, ki jim skuša ugoditi moderna tehnika z vsemi svojimi dognanji in zmognostmi ob reševanju arhivskega vprašanja. Zanimive nove zgradbe že same po sebi pričajo o pomenu, ki ga pripisujejo arhivskemu gradivu.

Okrožni arhiv v Toulousu ima osemnadstropno zgradbo, postavljeno na dvojno vrsto stebrov,

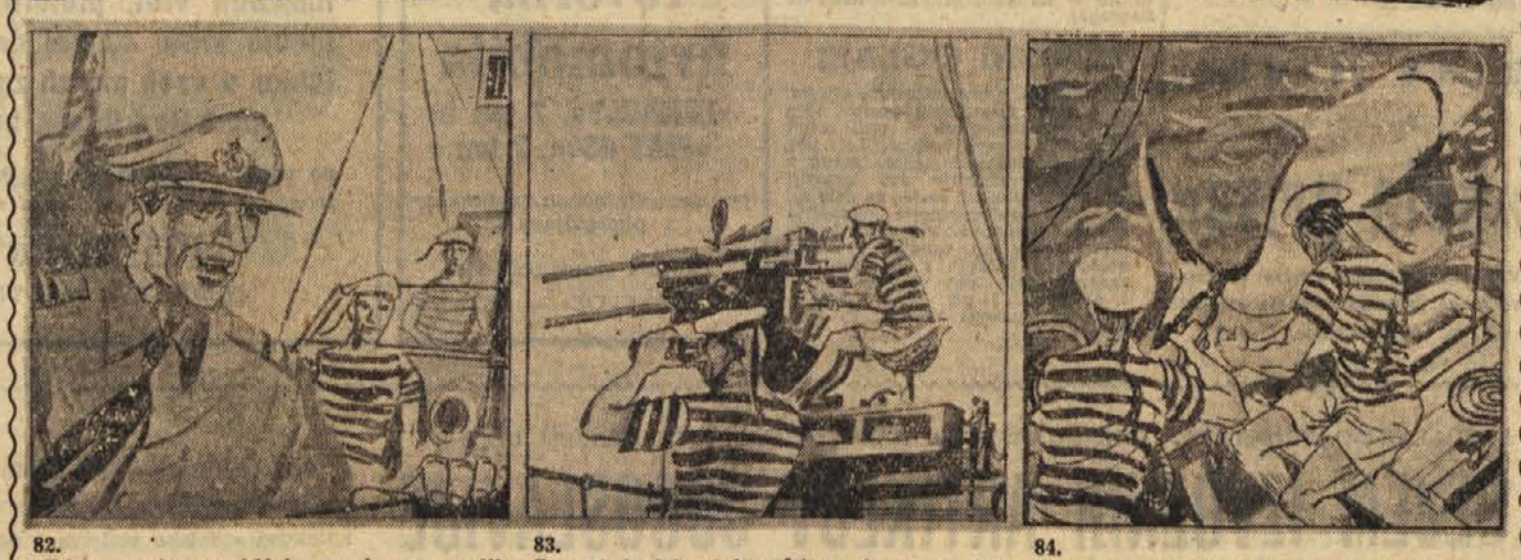
in omogoča vskladiščevanje 25 km arhivskega gradiva (list ob listu, to je osemkrat več, kot premorejo sedanja glavna skladišča Državnega arhiva LRS ali Mestnega arhiva v Ljubljani). Zgraditi nameravajo še nadaljnjih šest podobnih arhivov v Franciji, ki se tako razpolaga z velikimi arhivskimi skladišči. Zunanje stene tvorijo vseskozi armirano steklo, medtem ko so zunanje stene sestavljene iz steklenih plošč (Nemčija) zgrajene iz steklenih blokov. Videnski arhiv (Italija) je zgrajen tako, da polovico zunanje površine tvorijo šipe. Menijo, da bo zadoščal do leta 2000, potem pa bo možna nadaljnja dozidava.

Medtem ko je železobetonska gradnja za arhive precej splošna in povsod tudi za strope uporabljajo ognjevarni material, so rešitve glede svetlobe zelo različne. Zgoraj navedene zgradbe imajo v glavnem steklena pročelja, medtem ko Švedi, kolikor zidajo arhive na površini, puščajo oknom le malo prostora, v Varšavi pa nameravajo zgraditi sedemnadstropno zgradbo popolnoma brez oken, seveda s posredno ventilacijo.

Klimatizacija prostorov je sama po sebi umevna povsod tam, kjer je podnebje za hrambo papirja neugodno, kar velja posebej v vlažnih ali meglenih krajih (Ljubljana!). Često so v skladiščih montirane alarmne naprave za primer požara. Fotolaboratoriji, razstavne dvorane, strojeopisnice za obiskovalce in podobni prostori so povsod potrebni.

Osnovna moderna načela pri graditvi in opremljanju arhivov se morejo in morajo uveljavljati tudi tam, kjer preurejajo za arhiv že obstoječo zgradbo. Ureditve arhiva v kaki zgodovinski pomembni zgradbi je kaj pogosta rešitev, med drugim tudi v ljubljanskem rotovžu, ki bo razen za reprezentančne in tujskoprometne naloge preurejen tudi za arhiv. Že to, kolikor je v manjšem delu prostorov doslej storjenega, pomeni v primerjavi s stanjem pred 60 ali še pred desetimi leti velik napredek. V primerjavi z možnostmi, ki nam jih tudi v stari zgradbi nudi razvoj arhivskega gradbeništvaja, pa smo vendarle še močno zaostali, zato bo treba ob iskanju perspektivne rešitve pri nadaljnjih adaptacijah vsekakor paziti, da se nam čez nekaj desetletij ne bodo muzali, kakor se danes mi nekdanjim rotovžskim miškolkam, bobnom in tičnicam, proti katerim se je moral boriti naš prvi arhivar. S. V.

V SINJIH GLOBINAH

82. »Zdravo, stara sablja!« se je razveselil zdravnik. »Nisem vedel, da si zdaj na tem koncu. Ravno o pravem času si se pojavil. Povej, ali bi hotel žrtvovati nekaj nabojev za morskoga psa, ki nam hoče pokvariti načrte?« Oficir na patrolnem čolnu se je široko zasmejal: »Seveda! Takoj mu damo svinčeno injekcijo. Samo povejte, kje je!« — »Tamle nekje je izginil.« je Danilo pokazal z roko. »Gotovo se bo kmalu spet pokazal.« Vsi so gledali v označeno smer.

83. Res ni trajalo dolgo, kô se je na gladki površini spet pokazala trikotna plavut. »Stipe!« je zaklical poveljnik patrolnega čolna. »Udari s topom po njem! Počakaj, da pride bliže!« Zagorel mornar je že potegnili platneno prevleko z brzostrelnega topiča in se zavilnel v pločevinasti sedež. »Meri pod hrbtno plavut,« je naročil poveljnik. »Skušaj zadeti hrbtenico!« Mornar je nepremično gledal skozi merilno napravo in hitro vrtil krmlino kolo.

84. Brzostrelni topič je odsekano zalajal. Morski pes je izginil, a se je takoj spet pojavil na površju. Stal je na mestu in trepetal, potem pa se je nenadoma obrnil in mirno obležal s trebuhom navzgor. »Z vsô brzino tja!« je ukazal oficir. »Pripravite zanko!« Patrolni čoln je planil naprej in se v ostrem zavoju približal ubitemu morskemu psu. S krova so vrgli močno jekleno vrv z zanko na koncu in jo zadrignili morskemu psu okoli repa.